

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมศรี ชูส่งแสง

28 ม.ค. 2536

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

กันยายน 2532

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

171633

171633

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ
ของ
สมศรี ชูส่งแสง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

กันยายน 2532

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อ และ พฤติกรรมการศึกษาต่อ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการศึกษาต่อกับพฤติกรรมการ ศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยศึกษาตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) และตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา (Liska's Revision Model) ตัวแปรตามตัวแบบของลิสกา เรียกว่าตัวแปรภายนอก ประกอบด้วย เพศ ผลการเรียน ระดับการ ศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิดและ การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ตัวแปรตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล คือ หัสนคติต่อการ ศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ส่วนตัวแปรตามคือ ความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการ ศึกษาต่อ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 สำหรับตัวแปรอิสระทั้งหมด และตัวแปรตาม ความตั้งใจในการศึกษาต่อ และติดตามพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนในกลุ่ม ตัวอย่างอีกครั้งหนึ่งในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 เมื่อนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ ศึกษาต่อกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรภายนอกได้แก่ เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของ บิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิดและการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษา ภาคบังคับ สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 และมีอำนาจในการทำนาย ร้อยละ 16.78

2. หัสนคติต่อการศึกษาต่อและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถทำนายความตั้งใจ ในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจในการทำนาย ร้อยละ 27.40 และ 28.22 ตามลำดับ

VARIABLES RELATED TO CONTINUING EDUCATIONAL BEHAVIORS OF
PRATOM SUKSA VI STUDENTS IN THE AREA OF THE INCREASED
EDUCATIONAL OPPORTUNITY FOR THE LOWER SECONDARY
LEVEL IN CHANGWAT NAKHON SI THAMMARAT.

AN ABSTRACT

BY

SOMSRI CHOOSONGSANG

Presented in Partial fulfillment of the requirements for the Master
of Science Degree in Behavioral Science
at Srinakharinwirot University
September 1989

Abstract

The objectives of this study were to find variables correlating with continuing educational intention and behaviors and to determine a relationship between continuing educational intention and behaviors of Prathom Suksa 6 students in the Educational Opportunity Extension Area for the Lower Secondary level in Nakon Si Thammarat Province. This study applied the theory of Reasoned Action and Liska's Revision Model. The Liska model variables, external variables, were sex, grade point average, parents' education, parents' career, family income, number of brothers and sisters, birth order, and having the elders who studied higher than the compulsory education level. The theory of Reasoned Action variables were attitude towards continuing education and subjective norm. The dependent variables were the continuing educational intention and behaviors.

A data collection had two stages. First, the researcher collected data on all external variables, attitude towards continuing education, subjective norm, and continuing educational intention. The sample was Prathom Suksa VI students in the 2nd semester of 1988 Academic Year. Second, the continuing educational behaviors was collected in 1st semester of 1989 academic year while part of the sample with the behaviors was in Matayom Suksa I.

The findings were as follows.

1. External variables - sex, grade point average, parents' education, parents's career, family income, number of brothers and

sisters, birth order, and having the elders who studied higher than the compulsory education level, were able to predict the intention of continuing education significantly ($p < .001$). The coefficient of determination R^2 was 16.78

2. The attitude towards continuing education and subjective norm were able to predict the intention of continuing education significantly at .001 level. The coefficients of determination were 27.40 and 28.22, respectively

3. Both attitude towards continuing education and subjective norm were able to predict the intention of continuing education significantly at .001 level and the coefficient of determination was 36.27 .

4. Both external variables and attitude towards continuing education were able to predict the intention of continuing education significantly at .001 level and the coefficient of determination was 35.60 .

5. Both external variables and subjective norm were able to predict the intention of continuing education significantly at .001 level and the coefficient of determination was 33.44 .

6. External variables, attitude towards continuing education and subject norm altogether was able to predict the intention of continuing education significantly at .001 level and the coefficient of determination was 40.90 .

7. Both attitude towards continuing education and subjective norm was the better predictor of the intention continuing of education when compared of the external variables.

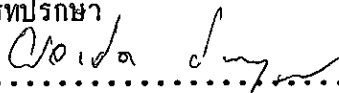
8. Three of the external variables - grade point average, parents' education, and having the elders who studied higher than the compulsory education level correlated significantly ($p < .001$) with the continuing educational behaviors. The correlation coefficients were .3018, .2129 and .2193, respectively. Also attitude towards continuing education, subjective norm and continuing education intention correlated significantly ($p < .001$) with the continuing behaviors, the correlation coefficients were .3129, .3227, and .4310, respectively.

In summary, the findings indicated that variables correlating significantly with both continuing educational intention and behaviors were grade point average, parents' education, having the elders who studied higher than the compulsory education level, attitude towards continuing education and subjective norm. Continuing education intention correlated significantly continuing educational behaviors of Pratom Suksa VI students in the area of the Increased Educational Opportunity for the lower Secondary Level in Nakon Si Thammarat.

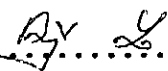

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

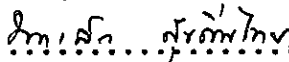
คณะกรรมการที่ปรึกษา

 ..... ประธาน

(ผศ.ดร.ผจงจิต อินทสุวรรณ)

 ..... กรรมการ

(ดร.คุษฎี โยเทลา)

 ..... กรรมการ

(อจ.นงเล็ก สุขถิ่นไทย)

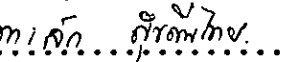
คณะกรรมการสอบ

 ..... ประธาน

(ผศ.ดร.ผจงจิต อินทสุวรรณ)

 ..... กรรมการ

(ดร.คุษฎี โยเทลา)

 ..... กรรมการ

(อจ.นงเล็ก สุขถิ่นไทย)

 ..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 29 เดือน กันยายน พ.ศ. 2532

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผจงจิต อินทสุวรรณ ดร.คุษฎี โยเหลา และอาจารย์นงเล็ก สุขถิ่นไทย ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ คำแนะนำและข้อคิดเห็นตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในสถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ ที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ วิชาการและให้คำแนะนำช่วยเหลือ จนผู้วิจัยประสบความสำเร็จทางการศึกษา

ขอขอบพระคุณเพื่อนครูและนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนครูโรงเรียนแหลมราชบูรพ์ที่คอยช่วยเหลือ และทำงานหนักขึ้นในระหว่างผู้วิจัยลาศึกษาต่อ

ขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ วิจัยพฤกษศาสตร์ทุกท่านที่ให้กำลังใจ ข้อคิดเห็นและให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาและความสำเร็จในครั้งนี้ และขอขอบคุณคุณเกษม เกษมนุกิจกุล ที่ช่วยพิมพ์ข้อมูลให้ทั้งหมด และวิเคราะห์ข้อมูลบางส่วน

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนงบประมาณแผ่นดิน สนับสนุนการวิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการในการพิจารณาให้ทุน มา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอน้อมระลึกในพระคุณของคุณพ่อคุณแม่ที่ให้การสั่งสอนอบรม และสนับสนุนช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน และระลึกถึงน้อง ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจสำคัญในการต่อสู้กับอุปสรรคที่จะทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

สมศรี ชูส่งแสง

กันยายน 2532

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ	9
	ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	10
	ลักษณะของทฤษฎี	10
	รายละเอียดที่สำคัญและการวัดตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	14
	งานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	22
	ตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา	25
	งานวิจัยที่ใช้ตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา	26
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรภายนอก	28
	1. เพศกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ	29
	2. ผลการเรียนกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ	29
	3. ระดับการศึกษาของบิดามารดากับพฤติกรรมการศึกษาต่อ	30

4.	อาชีพของบิดามารดากับพฤติกรรมการศึกษาต่อ	31
5.	รายได้ของครอบครัวกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ	31
6.	จำนวนพี่น้องและลำดับการเกิดกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ	32
7.	การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ..	32
	กรอบความคิดสำหรับการวิจัย	33
	สมมุติฐานการวิจัย	35
3	วิธีดำเนินการวิจัย	36
	ประชากร	36
	กลุ่มตัวอย่าง	37
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
	วิธีรวบรวมข้อมูล	43
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	44
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง	46
	ตอนที่ 2 หัวหน้าความตั้งใจในการศึกษาต่อ	47
	การศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกเป็นหัวหน้า	47
	การศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อเมื่อใช้ทัศนคติต่อการศึกษาต่อและ	
	การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเป็นหัวหน้าที่ละตัวแปร	49
	การศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อเมื่อใช้ทัศนคติต่อการศึกษาต่อกับการ	
	รับรู้ทัศนคติทางสังคมร่วมกันหัวหน้าพร้อมกัน	50

การศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกกับทัศนคติต่อ	
การศึกษาต่อร่วมกันเท่านั้น	51
การศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกกับการรับรู้	
ทัศนคติทางสังคมร่วมกันเท่านั้น	52
การศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อเมื่อใช้ตัวแปรภายนอก ทัศนคติต่อการ	
ศึกษาต่อและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมร่วมกันเท่านั้น	53
การศึกษาเปรียบเทียบอำนาจในการทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ	
ระหว่างตัวแปรภายนอกกับทัศนคติต่อการศึกษาต่อและการรับรู้	
ทัศนคติทางสังคม	54
ตอนที่ 3 ตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ	56
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการศึกษาต่อกับตัวแปรภายนอก	
ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และความตั้งใจใน	
การศึกษาต่อ	56
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	60
บทย่อ	60
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	60
วิธีดำเนินการวิจัย	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
สรุปผลการวิจัย	63
การอภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ	72

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ	72
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป	73
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก. แบบสำรวจขั้นต้น ตารางความถี่และแบบสอบถาม	81
ภาคผนวก ข. ตารางวิเคราะห์	95
ประวัติย่อของผู้วิจัย	112

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด และคะแนนเต็ม ของตัวแปรต่าง ๆ	46
2	แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกเป็นตัวทำนาย ความตั้งใจในการศึกษาต่อ	47
3	แสดงอำนาจการทำนายที่เปลี่ยนไปเมื่อเพิ่มตัวแปรภายนอกที่ละตัวแปรในสมการ ทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ	48
4	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ระหว่างความตั้งใจในการศึกษาต่อกับทัศนคติต่อการเรียนต่อและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม	49
5	แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนต่อกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ	50
6	แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกกับทัศนคติต่อการเรียนต่อ ร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ	51
7	แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ	52
8	แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ตัวแปรภายนอก ทัศนคติต่อการเรียนต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ	53
9	เปรียบเทียบอำนาจในการทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อเมื่อใช้ทัศนคติต่อการเรียนต่อกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม เป็นตัวทำนาย กับเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกเป็นตัวทำนาย	54
10	แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ตัวแปรต่าง ๆ ทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ	55
11	แสดงค่าไคสแควร์ (χ^2) และค่าดัชนีมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (γ) เมื่อใช้ตัวแปรภายนอก ทัศนคติต่อการเรียนต่อ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และความตั้งใจในการศึกษาต่อ ศึกษาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ	57

12	แสดงความดีของข้อความ เชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 151 คน	84
13	แสดงความดีค่าคุณศัพท์ที่แสดงถึงความรู้สึกที่มีต่อการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 151 คน	85
14	แสดงความดี บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใกล้ชิดที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 151 คน	86
15	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงเพศของนักเรียน	96
16	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงผลการเรียนของนักเรียน	96
17	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาของบิดามารดา	97
18	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงอาชีพของบิดามารดา	97
19	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงรายได้ของครอบครัว	98
20	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงจำนวนพี่น้อง	98
21	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงลำดับการเกิด	99
22	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ	99
23	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงทัศนคติต่อการศึกษาต่อ	100

24	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงการรับรู้ทัศนคติทางสังคม	100
25	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงความตั้งใจในการศึกษาต่อ	101
26	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูง และศึกษาต่อ กับกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ เมื่อ พิจารณาถึงผลการเรียน	102
27	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูง และศึกษาต่อ กับกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ เมื่อ พิจารณาถึงระดับการศึกษาของบิดามารดา	103
28	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูง และศึกษาต่อ กับกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ เมื่อ พิจารณาถึงการมีที่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	104
29	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูง และศึกษาต่อ กับกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ เมื่อ พิจารณาถึงทัศนคติต่อการศึกษาต่อ	105
30	แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูง และศึกษาต่อ กับกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ เมื่อ พิจารณาถึงการรับรู้ทัศนคติทางสังคม	106
31	แสดงค่าไคสแควร์ (χ^2) และค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (γ) เมื่อใช้ ตัวแปรภายนอก ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และพฤติกรรม การศึกษาต่อศึกษาความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อ	107

- 32 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตามตัวแปรพฤติกรรมศึกษาต่อ เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ 108
- 33 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Intercorrelation) ผลการเรียน (GPA) ระดับการศึกษาของบิดามารดา (ED) อาชีพของบิดามารดา (OC) รายได้ของครอบครัว (INC) จำนวนพี่น้อง (NOB) ลำดับการเกิด (BOR) การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ (NBS) การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (SN) ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ (AB) และความตั้งใจในการศึกษาต่อ (INT) .. 110
- 34 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้ตัวแปร ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ 111

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้ได้ผลดีจะต้องอาศัยปัจจัยหลายประการที่จะทำให้การพัฒนาประสบความสำเร็จ ซึ่งปัจจัยที่นับว่าสำคัญที่สุดก็คือประชากรของประเทศ ถ้าประชากรมีคุณภาพการพัฒนาก็จะก่อให้เกิดประสิทธิผลตามที่รัฐมุ่งหวัง แต่สิ่งสำคัญที่จะทำให้ประชากรมีคุณภาพก็คือการให้การศึกษาแก่ประชากรทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ประชากรของประเทศให้มีคุณภาพ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาต่อไป

ในการจัดการศึกษาของไทย รัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาหลังระดับประถมศึกษา หรือหลังการศึกษาภาคบังคับ ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความถนัดและความสนใจ (แผนการศึกษาแห่งชาติ. 2520 : 7 - 8) การศึกษาหลังการศึกษาภาคบังคับ หรือหลังระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาที่สำคัญเพราะเป็นการศึกษาที่ผลิตคนระดับกลาง อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. 2513 : 37) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 (2525 - 2529) และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน (ฉบับที่ 6 2530 - 2534) รัฐได้ใช้มาตรการทุกรูปแบบในการที่จะชักจูงให้ผู้จบการศึกษาภาคบังคับ (ป.6) ได้เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษามากขึ้น ไม่ว่าจะทางด้านการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น จัดตั้งโรงเรียนมัธยมสาขาในโรงเรียนประถมศึกษา จัดหน่วยการเรียน จัดหาหนังสือ มีการยกเว้นค่าเล่าเรียน การให้หนังสือเรียน ผ่อนผันการแต่งกายเครื่องแบบนักเรียน และการจัดที่พักในโรงเรียนให้แก่นักเรียน เป็นที่น่าสังเกตว่าในปี 2525, 2526, 2527 และ 2528 แต่ละปีมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั่วประเทศเพิ่มขึ้นจากปีก่อนมาเป็นจำนวน 3,413, 3,764, 4,276

และ 3,715 คน ตามลำดับ แสดงว่ามาตรการดังกล่าวทำให้นักเรียนเพิ่มขึ้นจริงในปี 2525 - 2527 และถึงจุดอิมิตัวในปี 2528 ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ศึกษาสาเหตุที่ทำให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ลดลงในปี 2528 และพบว่าสาเหตุสำคัญเกิดจากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ยากจน ไม่ต้องการให้เด็กเรียนต่อ และต้องการให้เด็กช่วยทำงานบ้าน (แสง ปิ่นมณี. 2530 : 5 - 6)

ปีการศึกษา 2530 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยจัดให้มีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพื้นที่ชนบทยากจน 38 จังหวัด มีโรงเรียนมัธยมศึกษาเข้าร่วมโครงการ 235 โรงเรียน เพื่อให้นักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากขึ้น ซึ่งเป็นมาตรการในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองโดยการให้เรียนฟรี กล่าวคือยกเว้นค่าเล่าเรียนและค่ากิจกรรม จัดหนังสือให้ยืมเรียน และจัดให้มีการเรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ช่วยงานผู้ปกครองระหว่างเรียน โดยจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชน

จากผลการรับนักเรียนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2530 จำนวน 235 โรงเรียน ใน 38 จังหวัด ปรากฏว่ามีนักเรียนเข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 25,212 คน เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2529 จำนวน 4,190 คน เมื่อพิจารณาอัตราการเรียนต่อของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนในโครงการ พบว่าปี 2529 ก่อนดำเนินการมีอัตราการเข้าศึกษาต่อร้อยละ 8 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.26 ในปี 2530 (แสง ปิ่นมณี. 2530 : 5 - 6) ซึ่งจะเห็นได้ว่าอัตราการเข้าศึกษาต่อเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.26 เท่านั้น

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดหนึ่งในเขตพื้นที่ชนบทยากจนภาคใต้ที่มีประชากรมากที่สุด จึงมีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มากที่สุดในภาคใต้ ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครศรีธรรมราช

(สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด. 2529 : 34; สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด. 2530 : 33) พบว่ามีนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 36.64 และ 39.88 ในปีการศึกษา 2529 และ 2530 ตามลำดับ ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ว่า โครงการดังกล่าวจะทำให้ให้นักเรียนเข้าศึกษาต่อได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 ของ ประชากรที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และยังต่ำกว่าเป้าหมายในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 (2525 - 2529) ซึ่งกำหนดเป้าหมายไว้ว่านักเรียนจะเข้าศึกษาต่อได้ร้อยละ 48 ของนักเรียนที่จบชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

ถึงแม้ว่ารัฐพยายามแก้ปัญหาการไม่ศึกษาต่อตามสาเหตุ ซึ่งได้แก่ปัญหาความยากจนและ ความต้องการใช้แรงงานเด็กในการช่วยผู้ปกครองทำงานแล้วก็ตาม ปรากฏว่าจำนวนนักเรียนที่เข้า ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาต่ำกว่าเป้าหมายมาก จึงนับว่าการพยายามแก้ปัญหาการไม่ศึกษาต่อ ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แม้จะได้ผลบ้างแต่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งอาจเป็นเพราะ สาเหตุอื่น ๆ อีกที่ทำให้นักเรียนไม่ศึกษาต่อ ซึ่งผู้วิจัยจะต้องศึกษาต่อไป

ด้วยเหตุการณดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาตัวแปรที่ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทาง การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะจะทำให้ทราบว่าตัวแปรใดเป็น ตัวแปรที่สำคัญในการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา การเลือก ตัวแปรในการศึกษารั้งนี้อาศัยทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ของฟิชเบน และไอเซน (Fishbein and Aizen) และตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา (Liska's Revision Model) ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรทำนายที่ใช้ศึกษาได้แก่ ตัวแปรทัศนคติต่อ การศึกษาต่อ ตัวแปรการรับรู้ทัศนคติทางสังคม และตัวแปรภายนอก ประกอบด้วยตัวแปร เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาบิดามารดา อาชีพบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับ การเกิด และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ) ตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ คือ ตัวแปร ความตั้งใจในการศึกษาต่อ และตัวแปรพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนสุดท้ายปีการศึกษา 2531 ยกเว้นพฤติกรรมการศึกษาต่อ

ซึ่งต้องรอกเก็บข้อมูลในปีการศึกษาถัดไป คาดว่าผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การแนะแนวและการจัดการศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ความต้องการและสภาพแวดล้อมของนักเรียนและผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อหาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อ และพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการศึกษาต่อกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความสำคัญของการวิจัย

ประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

1. ทำให้ทราบว่าตัวแปรใดบ้างสามารถทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เพื่อดำเนินนโยบายส่งเสริมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ ความต้องการและสภาพแวดล้อมของนักเรียนและผู้ปกครอง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวในการศึกษาต่อ และการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ความต้องการและสภาพแวดล้อมของนักเรียนและผู้ปกครอง
3. เป็นข้อมูลสำหรับส่งเสริมนักเรียนที่ค้อยโอกาสทางการศึกษา ให้มีโอกาสดำเนินการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียน
สุดท้าย ปีการศึกษา 2531 ในเขตพื้นที่บริการของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 470 คน

2. ตัวแปร

ตัวแปรที่จะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ตัวแปรอิสระที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- ทัศนคติต่อการศึกษาคือ
- การรับรู้ทัศนคติทางสังคม
- ความตั้งใจในการศึกษาคือ
- เพศ
- ผลการเรียน
- ระดับการศึกษาของบิดามารดา
- อาชีพของบิดามารดา
- รายได้ของครอบครัว
- จำนวนพี่น้อง
- ลำดับการเกิด
- การมีพื้นที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ

2.2 ตัวแปรตาม ตัวแปรตามที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- ความตั้งใจในการศึกษาคือ
- พฤติกรรมการศึกษาคือ

นियามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง โครงการให้บริการฟรีทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ซึ่งได้เริ่มโครงการเมื่อปีการศึกษา 2530 ในเขตชนบทยากจน 38 จังหวัด มีโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 235 โรงเรียน โดยการยกเว้นค่าเล่าเรียนและค่ากิจกรรม จัดหนังสือให้ยืมเรียน และจัดให้มีการเรียนการสอนแบบกึ่งระบบเพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ

2. พฤติกรรมการศึกษาต่อ หมายถึง การเข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และไม่เข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ความตั้งใจในการศึกษาต่อ หมายถึง ความมุ่งมั่นส่วนตัวของนักเรียนที่จะศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าจากมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด

4. หัตถ์คติต่อการศึกษาต่อ (A_B) หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการศึกษาต่อ ซึ่งเป็นการประเมินการแสดงพฤติกรรมการศึกษาต่อ ทั้งทางบวกและทางลบของนักเรียนแต่ละคน โดยวัดจากความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ (b_i) และการประเมินผลการศึกษาต่อ (e_i) ซึ่งผลที่ได้จะนำมาคิดคำนวณจากสมการดังต่อไปนี้ (Fishbein and Ajzen, 1975 : 301)

$$A_B = \sum_{i=1}^n b_i e_i$$

5. การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (SN) หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ว่าคุณค่าที่มีความสำคัญต่อนักเรียน คิดว่านักเรียนควรศึกษาต่อหรือไม่ และโดยปกติแล้วนักเรียนจะทำตามความคิดของคุณค่านั้น ๆ หรือไม่ การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคม วัดจากความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลใกล้ชิด

หรือบุคคลที่สำคัญต่อนักเรียน (b_i) และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มใกล้เคียง (m_i) ซึ่งผลที่ได้จะนำมาคิดคำนวณจากสมการดังต่อไปนี้ (Fishbein and Ajzen. 1975 : 302)

$$SN = \sum_{i=1}^n b_i m_i$$

6. ตัวแปรภายนอก หมายถึง ตัวแปรที่เป็นลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อมของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปร เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด และปีที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ

7. ผลการเรียน หมายถึง ผลการเรียนเฉลี่ยทุกกลุ่มประสบการณ์ของนักเรียนในภาคเรียนที่ 2 ซึ่งเป็นผลการเรียนจากการจัดสอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

8. ระดับการศึกษาของบิดามารดา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา มารดา คนใดคนหนึ่งเป็นเกณฑ์ โดยแยกออกเป็น 6 ระดับดังนี้

- 8.1 ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 8.2 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ไม่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- 8.3 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ไม่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
- 8.4 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า เช่น ปวช., ป.บ., ป.กศ.
- 8.5 จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่า เช่น ป.ม., ป.กศ.สูง, ปวส.
- 8.6 จบปริญญาตรีขึ้นไป

9. อาชีพของบิดามารดา หมายถึง ชนิดของงานที่บิดามารดาทำอยู่ ที่นำรายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวของนักเรียนมากที่สุดเพียงอาชีพเดียว โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

9.1 อาชีพข้าราชการ หมายถึง ผู้ที่รับราชการ หรือทำงานในสังกัดของรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ

9.2 อาชีพค้าขาย หมายถึง ผู้ที่ทำการค้า ธุรกิจ ทุกชนิด

9.3 อาชีพเกษตรกรรม หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพในการทำนา ทำไร่ ทำสวน
ทำการประมงหรือเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย

9.4 อาชีพรับจ้าง หมายถึง ผู้ที่รับจ้างเป็นรายวัน รายเดือน หรือประกอบอาชีพ
รับจ้างส่วนตัว ซึ่งมีรายได้ไม่แน่นอนในเดือนหนึ่ง ๆ

10. รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายได้ทั้งหมดของสมาชิกในครอบครัว ได้แก่
ค่าจ้าง เงินเดือน ค่าเช่า ดอกเบี้ย กว่าไร เงินปันผล บำเหน็จ บำนาญ ฯลฯ นำมารวมกัน
โดยคิดเป็นรายได้ต่อเดือน แบ่งออกเป็น 6 ระดับ คือ

10.1 ระดับรายได้ไม่เกิน 1,000 บาท

10.2 ระดับรายได้สูงกว่า 1,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,500 บาท

10.3 ระดับรายได้สูงกว่า 2,500 บาท แต่ไม่เกิน 4,000 บาท

10.4 ระดับรายได้สูงกว่า 4,000 บาท แต่ไม่เกิน 4,500 บาท

10.5 ระดับรายได้สูงกว่า 4,500 บาท แต่ไม่เกิน 5,500 บาท

10.6 ระดับรายได้สูงกว่า 5,500 บาท

11. จำนวนพี่น้อง หมายถึง จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาของนักเรียนรวมทั้งนักเรียนด้วย

12. ลำดับการเกิด หมายถึง นักเรียนเป็นบุตรคนที่เท่าไรของครอบครัว

13. การมีพื้นที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ หมายถึง การที่นักเรียนมีพื้นที่ศึกษาสูงกว่า
การศึกษาภาคบังคับหรือไม่

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยขอเสนอทฤษฎีที่ใช้ทำนายพฤติกรรม ซึ่งมีด้วยกัน 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ของฟิชเบนและไอเซน และตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา (Liska's Revision Model) โดยเสนอทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เป็นตอนแรก ซึ่งประกอบด้วยลักษณะของทฤษฎี รายละเอียดที่สำคัญ การวัดตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล แล้วจึงเสนอรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา เป็นตอนที่ 2 ซึ่งปรับปรุงมาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา เพื่อกำหนดตัวแปรที่ใช้ทำนายพฤติกรรมให้ชัดเจน และ ตอนที่ 3 เป็นกาอ้างอิงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรภายนอก ที่ใช้ศึกษาพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสังคมไทย เพื่อผสมผสานกับทฤษฎีมาเป็นกรอบความคิด และสมมุติฐานการวิจัย ดังรายละเอียดแต่ละตอนต่อไปนี้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมบางอย่างเกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางสังคม การตัดสินใจกระทำพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลเป็นผลมาจากการที่บุคคลนั้นได้พิจารณาใคร่ครวญถึงผลดีผลเสียที่จะได้รับโดยพิจารณาทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคม แล้ว การศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลจึงควรศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมของนักเรียน

ซึ่งเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการตัดสินใจกระทำพฤติกรรม ทฤษฎีที่อธิบายเหตุผลของพฤติกรรมของบุคคล ได้แก่ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) ของฟิชเบนและไอเซน และตัวแปรการทำนายพฤติกรรมของลิสกา (Liska's Revision Model) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action)

ฟิชเบนและไอเซน เป็นผู้เสนอแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล และใช้ข้อมูลที่ตนมีอยู่อย่างเป็นระบบ และมนุษย์จะพิจารณาถึงผลของการกระทำพฤติกรรมทั้งหลายก่อนที่จะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น (Fishbein and Ajzen. 1975; Ajzen and Fishbein. 1980; นพนธ์ สัมมา. 2523; ชีระพร อุวรรณโณ. 2529; สิทธิโชค วรานุสันติกุล. ม.ป.ป.) ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เป็นทฤษฎีที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ ทศคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward The Behavior) การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (Subjective Norm) ความตั้งใจของบุคคล (Intention) ซึ่งเป็นความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรม (Behavior) ผู้วิจัยขอเสนอสาระของทฤษฎี โดยลำดับแรกจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ว่าเชื่อมโยงกันอย่างไร แล้วจึงกล่าวถึงรายละเอียดที่สำคัญและวิธีการวัดตัวแปรแต่ละตัวแปร

ลักษณะของทฤษฎี

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมีลักษณะเฉพาะ 5 ประการดังต่อไปนี้

✓1. พฤติกรรม (Behavior ใช้สัญลักษณ์ B) ส่วนมากอยู่ภายใต้การควบคุมของความตั้งใจของบุคคล (Behavioral Intention. ใช้สัญลักษณ์ I) ซึ่งความตั้งใจนี้เป็นตัวกำหนดการกระทำหรือพฤติกรรม

2. ความตั้งใจของบุคคลที่จะประกอบพฤติกรรมขึ้นอยู่กับตัวกำหนด 2 ตัว คือ

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นการประเมินผลทางบวก-ลบของบุคคลต่อการกระทำ เรียกว่า *ทัศนคติต่อพฤติกรรม* (Attitude Toward The Behavior ใช้สัญลักษณ์ A_B) *ทัศนคติต่อพฤติกรรม* ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Belief ใช้สัญลักษณ์ b_i) และการประเมินผลการกระทำ (Evaluation of Consequences. ใช้สัญลักษณ์ e_i) เขียนเป็นสมการได้ว่า (Fishbein and Ajzen. 1975 : 301)

$$A_B = \sum_{i=1}^n b_i e_i$$

2.2 ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคล เรียกว่า การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (Subjective Norm ใช้สัญลักษณ์ SN) สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึงบุคคลใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั่นเอง

การรับรู้ทัศนคติทางสังคม ขึ้นอยู่กับความเชื่อที่ว่าบุคคลแต่ละคนที่อยู่ใกล้ชิด ต้องการให้ตนทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นเพียงใด (Normative Belief ใช้สัญลักษณ์ b_i) ประกอบกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มใกล้ชิด (Motivation to Comply ใช้สัญลักษณ์ m_i) การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (SN) สัมพันธ์กันเขียนเป็นสมการรับรู้ทัศนคติทางสังคมดังในสมการต่อไปนี้ (Fishbein and Ajzen. 1975 : 301)

$$SN = \sum_{i=1}^n b_i m_i$$

การกำหนดคะแนนให้กับมาตราวัดความเชื่อในผลของการกระทำ การประเมินผลการกระทำของบุคคล ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มใกล้ชิด และความตั้งใจในการกระทำ

พฤติกรรม ให้คะแนนจาก -3 (เป็นไปไม่ได้, เลว, ไม่พอใจ, ไม่มีประโยชน์) จนถึง +3 (เป็นไปได้, ดี, พพอใจ, มีประโยชน์) ส่วนการกำหนดคะแนนให้กับมาตราวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มโกลีซิค ให้คะแนนจาก 1 (ไม่ทำเลย) จนถึง 7 (ทำมากที่สุด) (Ajzen and Fishbein. 1980 : 261 - 263) แล้วนำคะแนนที่ได้แทนค่าในสูตรตามหลักพีชคณิต

3. จากข้อ 1. และข้อ 2. สามารถสร้างสมการพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้ (Fishbein and Ajzen. 1975 : 301)

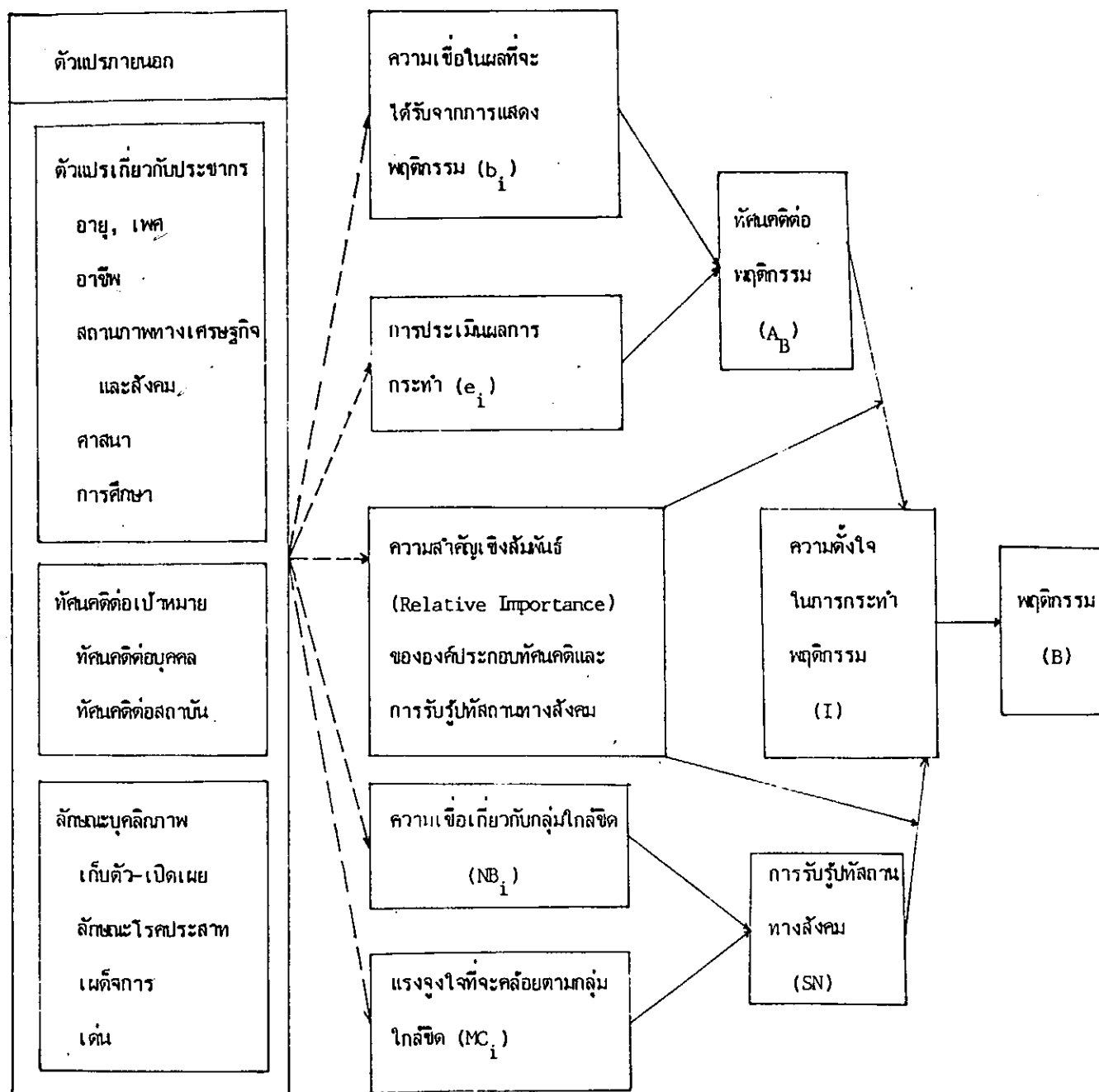
$$B \sim I = (A_B)w_1 + (SN)w_2$$

เมื่อ w_1 และ w_2 เป็นน้ำหนักที่ได้จากการคำนวณสมการถดถอยพหุคูณ

4. ความสำคัญของทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมนั้น สำหรับพฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจจะเกิดจากทัศนคติต่อพฤติกรรม มากกว่าการรับรู้ทัศนคติทางสังคม หรือเกิดจากการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมากกว่าทัศนคติต่อพฤติกรรมหรือเท่ากันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคลและลักษณะของพฤติกรรม

5. ตัวแปรภายนอก (External Variables) เช่น ตัวแปรชีวสังคม ทัศนคติต่อเป้าหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ หรือบุคลิกภาพ อาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในลักษณะที่ตัวแปรเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคม หรือความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม

ภาพต่อไปนี้จะแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Ajzen and Fishbein. 1980 : 84)

- แสดงความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายนอกกับตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎี
- แสดงความสัมพันธ์โดยตรงเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอเซน และฟิชเบน (Ajzen and Fishbein. 1980 : 84)

รายละเอียดที่สำคัญและกวีรวัตตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

✓ รายละเอียดที่สำคัญและการวัดตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. **ทัศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward a Behavior : A_B)** หมายถึง การประเมินการแสดงพฤติกรรมหนึ่งในทางบวกหรือทางลบของแต่ละบุคคล (Ajzen and Fishbein, 1980 : 6) หรือหมายถึงการตัดสินใจของบุคคลว่าการแสดงพฤติกรรมนั้น ดี-เลว ชอบ-ไม่ชอบ การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรม ทำได้ 2 วิธี คือ

1.1 การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมโดยทางตรง

การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมโดยทางตรง เป็นการประเมินความรู้สึกของบุคคลต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ในลักษณะของความชอบ-ไม่ชอบ หรือดี-เลว โดยอาศัยมาตราจำแนกความหมาย (Semantic Differential) ที่ออกสจูด ซูซี และทรานเนนบอม (Osgood, Suci and Trannenbaum) ได้เสนอไว้ในปี 1957 (Ajzen and Fishbein, 1980 : 54 - 55)

1.2 การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมโดยทางอ้อม

การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมโดยทางอ้อม เป็นการวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ และการประเมินผลการกระทำของบุคคล กล่าวคือโดยทั่วไปบุคคลที่มีความเชื่อว่าการแสดงพฤติกรรมจะนำไปสู่การกระทำทางบวกก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อการแสดงพฤติกรรมนั้น ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลมีความเชื่อว่าการแสดงพฤติกรรมนำไปสู่ผลการกระทำทางลบ ก็จะมีทัศนคติไม่ดีต่อการแสดงพฤติกรรมนั้น ซึ่งความเชื่อที่แฝงอยู่ในทัศนคติต่อพฤติกรรมของบุคคลนี้เรียกว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Belief) (Ajzen and Fishbein, 1980 : 7) ดังนั้น ทัศนคติต่อพฤติกรรมของบุคคล จึงเชื่อมโยงกับความเชื่อ ในลักษณะของการพิจารณาความน่าจะเป็นเชิงอัตนัย (Subjective Probability) ต่อพฤติกรรมนั้นว่าจะมีผลกรรมอะไรเกิดขึ้นตามมาบ้าง

นอกจากนี้ ฟิชเบน และไอเซน (Fishbein and Ajzen, 1975 : 218) กล่าวว่า แม้บุคคลมีความเชื่อต่าง ๆ มากมายต่อที่หมายหนึ่ง ๆ แต่ปรากฏว่ามีความเชื่อจำนวนเล็กน้อยเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติและเป็นสิ่งกำหนดทัศนคติต่อที่หมายนั้น บุคคลสามารถที่จะรับรู้และใส่ใจข้อความได้ครั้งละ 5 ถึง 9 ข้อความเท่านั้น ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าทัศนคติต่อเป้าหมายของบุคคลในขั้นต้นถูกกำหนดจากความเชื่อต่อเป้าหมายไม่มากไปกว่า 5 - 9 ความเชื่อ ซึ่งกลุ่มความเชื่อเหล่านี้ เรียกว่า ความเชื่อเด่นชัด (Salient Belief) ในขณะนั้น และความเชื่อเด่นชัดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับความหนักแน่น ความเบาบางหรือการได้รับความเชื่อใหม่เข้ามาทดแทน เราสามารถรู้ความเชื่อเด่นชัดของบุคคลที่มีต่อที่หมาย หรือการกระทำได้โดยการถามให้ตอบแบบอิสระ (Free-Response Format) เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ และผลของการกระทำพฤติกรรมนั้น โดยจะพิจารณาเฉพาะข้อมูลของความเชื่อเด่นชัดที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่มีความดีสูง (Model Salient Beliefs) นำมาจัดอันดับตามความดีและคัดเลือกข้อความเชื่อต่าง ๆ จัดเป็นกลุ่มความเชื่อที่เด่นชัด ซึ่งวิธีการพิจารณาเพื่อเลือกข้อความเชื่อมี 3 วิธี (Ajzen and Fishbein, 1980 : 70 - 71)

- ก. พิจารณาเลือกข้อความเชื่อที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุด จำนวน 10 - 12 ข้อความเชื่อ
- ข. พิจารณาเลือกข้อความเชื่อทั้งหมดที่กลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อยที่สุด 10 - 20% กล่าวถึง
- ค. พิจารณาเลือกข้อความเชื่อที่มีความดีสูงที่สุด ไปจนถึงข้อความเชื่อที่ทำให้รวมความดีได้ 70% ของความดีรวมทั้งหมดของทุก ๆ ข้อความเชื่อ

การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมทั้ง 2 วิธีนี้ปรากฏชัดว่า การวัดทางอ้อมมีความสัมพันธ์สูงกับการวัดทางตรง (Fishbein and Ajzen, 1975 : 227 - 228; citing Fishbein, 1963 : Jaccard and Davidson, 1972, Octrom, 1969) ดังนั้น การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมโดยทางอ้อม นอกจากทำให้ทราบทัศนคติ แล้วยังได้ข้อมูลที่ช่วยให้เข้าใจความเชื่อของบุคคลด้วย

2. การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (Subjective Norm : SN) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าคนอื่นที่มีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรแสดงพฤติกรรมนั้น หากบุคคลรับรู้ว่าคุณที่ให้ค่าให้ความสำคัญคิดว่าเขาควรกระทำมากเท่าใด ก็จะมีแรงจูงใจที่จะกระทำจริงมากเท่านั้น หรือหากบุคคลรับรู้ว่าคุณที่ให้ค่าให้ความสำคัญคิดว่าเขาไม่ควรแสดงการกระทำ เขาก็จะไม่มีแรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen and Fishbein, 1980 : 57) การรับรู้ว่าคุณที่ให้ค่าให้ความสำคัญจะคิดหรือไม่คิดเช่นนั้นจริง ๆ ก็ได้ การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคม พิซเบน และ ไอเซน ได้เสนอไว้ 2 วิธี คือ

2.1 การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมโดยทางตรง

การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมโดยทางตรง เป็นการประเมินความเชื่อของเขาคือมีความคิดเห็นของบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรแสดงการกระทำที่ระบุนั้น ๆ ซึ่งรูปแบบในการศึกษาการรับรู้ทัศนคติทางสังคม อาจเป็นดังนี้

บุคคลส่วนมากที่สำคัญต่อฉันคิดว่า

ฉันควร ..... ฉันไม่ควร

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก

2 อย่าง

แสดงพฤติกรรม X

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล บุคคลมักมีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมที่เขาเชื่อว่าบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรจะทำ หรือไม่มีความตั้งใจกระทำ ถ้าเขาเชื่อว่าบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาไม่ควรจะกระทำพฤติกรรมนั้น นั่นคือยิ่งบุคคลรับรู้ว่าคุณที่ให้ค่าให้ความสำคัญคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้นมากเท่าใด เขาก็จะมีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นมากขึ้นเท่านั้น

2.2 การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมโดยทางอ้อม

การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมโดยทางอ้อม เป็นการวัดความเชื่อเกี่ยวกับ

ทัศนคติของกลุ่มบุคคลใกล้ชิดต่อการกระทำของเขา (Normative Belief) ซึ่งได้มาจากการรับรู้ความคาดหวังของบุคคลต่าง ๆ ที่แวดล้อมตัวเขา ซึ่งเขาจะพิจารณาว่าบุคคลเหล่านั้นคิดว่าเขาควรจะทำหรือไม่ควรจะทำพฤติกรรมนั้น และเขาจะใช้ข้อมูลนั้นในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นลักษณะแรงจูงใจที่จะกระทำตามบุคคลใกล้ชิดที่เขาให้ความสำคัญ (Ajzen and Fishbein, 1980 : 73)

กลุ่มบุคคลหรือบุคคลใกล้ชิด อาจไม่เกี่ยวข้องหรือไม่มีความสำคัญกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเสมอไป จะเกี่ยวข้องเฉพาะกลุ่มบุคคลหรือบุคคลที่เด่นชัดเท่านั้น (Salient Referents) การศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่เด่นชัด สามารถได้จากการถามให้ตอบโดยอิสระ โดยเลือกกลุ่มอ้างอิงที่ถูกระบุถึงมากที่สุดของกลุ่มตัวอย่างไว้ทั้งที่เป็นฝ่ายสนับสนุนและคัดค้าน ซึ่งจัดอยู่ในรูปกลุ่มใกล้ชิดที่มีความถี่สูง (Modal Normative Belief) (Ajzen and Fishbein, 1980 : 75 - 76) เมื่อได้กลุ่มใกล้ชิดที่เด่นชัดแล้ว ก็สามารถวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มใกล้ชิดได้อย่างไรก็ตามการรู้เฉพาะความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มใกล้ชิด ยังไม่เพียงพอที่จะพยากรณ์ หรือทำความเข้าใจการรับรู้ทัศนคติทางสังคมได้ เราจะต้องรู้การประเมินแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มใกล้ชิด (Motivation to Comply) ของแต่ละกลุ่มด้วย (Ajzen and Fishbein, 1980 : 75)

ทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม เป็นตัวแปรทำนายที่ใช้ทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และด้วยเทคนิคการถดถอยพหุคูณจะได้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (w_1, w_2) ที่ใช้ประมาณค่าน้ำหนักในการทำนาย ซึ่งเป็นค่าที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ (Relative Importance) ของทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ในการทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม (Ajzen and Fishbein, 1980 : 58) และค่าน้ำหนักนี้จะแปรผันไปตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ชนิดของพฤติกรรมที่หมายของการกระทำ และลักษณะสภาพการณ์หรือบริบท

3. ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรม

คามทัศนคติของฟิชเบน และไอเซน ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม เป็นตัวจำแนกพฤติกรรม และเป็นตัวทำนายพฤติกรรมได้ด้วย หากมีการวัดที่เหมาะสม (Ajzen and Fishbein, 1980 : 41) ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมและความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ตามลำดับ

3.1 ประเภทของพฤติกรรม

พฤติกรรม แบ่งได้ 2 ประเภท คือ (Ajzen and Fishbein. 1980 : 30 - 38)

1. พฤติกรรมที่เป็นการกระทำเดี่ยว (Single Action) แสดงให้เห็น การกระทำที่ชัดเจน สังเกตการกระทำได้ง่ายว่าทำหรือไม่ทำ เช่น พฤติกรรมการศึกษาต่อ พฤติกรรมการอ่านหนังสือ พฤติกรรมการซื้อโทรทัศน์ ฯลฯ

2. พฤติกรรมที่มีหลายการกระทำ (Behavioral Categories) เป็น กลุ่มกระทำ ที่แสดงถึงการกระทำทั้งทางด้านบวกและด้านลบ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการกระทำหรือบุคคลที่กระทำ พฤติกรรมที่มีหลายการกระทำนี้สังเกตโดยตรงไม่ได้ แต่สังเกตได้จากการกระทำแต่ละการกระทำประกอบกันเป็นพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมการลดความอ้วน เกิดจาก พฤติกรรมย่อย ๆ เช่น การรับประทานอาหารที่มีแคลอรีต่ำ การงดรับประทานไอศกรีม การรับประทานอาหารวันละ 1 มื้อ ฯลฯ การกระทำเหล่านี้ประกอบกันจึงจัดว่าเป็นพฤติกรรมการลดความอ้วน หากสังเกตการกระทำเดี่ยว จะไม่สามารถสรุปว่าเป็นพฤติกรรมการลดความอ้วน

3.2 ส่วนประกอบของพฤติกรรม (Behavioral Elements)

การพิจารณาถึงพฤติกรรมที่เป็นการกระทำเดี่ยวหรือพฤติกรรมที่มีหลายการกระทำ ถ้าได้มีการกำหนดพฤติกรรมให้เฉพาะเจาะจงไปก็สามารถจะทำให้การวัดหรือการสังเกตพฤติกรรมนั้นมีความถูกต้องแม่นยำขึ้น ไอเซน และฟิชเบิน (Ajzen and Fishbein. 1980 : 34) ได้เสนอแนะส่วนประกอบต่าง ๆ ที่จำเป็นในการกำหนดพฤติกรรมไว้ดังนี้

1. ระบุการกระทำ (Action) ที่เป็นพฤติกรรมให้ชัดเจนว่าเป็นการกระทำเดี่ยว หรือหลายการกระทำ

2. ระบุเป้าหมาย (Target) ที่พฤติกรรมนั้นมุ่งจะกระทำ ซึ่งจะช่วยให้เราสนใจการกระทำเฉพาะอย่างหรือสนใจประเภทพฤติกรรม

3. ระบุสภาพแวดล้อม (Context) ที่การกระทำนั้น ๆ เกิดขึ้น

4. ระบุเวลา (Time) ที่การกระทำนั้น ๆ เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตามเราอาจสนใจว่าบุคคลกระทำพฤติกรรมหนึ่งต่อเป้าหมายหนึ่งบ่อยครั้งเพียงใด โดยไม่สนใจสภาพแวดล้อม หรือเวลาใดก็ได้ ลักษณะเช่นนี้ จะต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมในหลาย ๆ ที่ หรือหลาย ๆ เวลา ที่พฤติกรรมอาจจะเกิดขึ้นได้

3.3 การวัดหรือการสังเกตพฤติกรรมเฉพาะอย่าง

การวัดหรือการสังเกตพฤติกรรมเฉพาะอย่าง สามารถทำได้ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับชนิดของพฤติกรรมที่ศึกษา ซึ่งอาจศึกษาได้หลายวิธี เช่น

1. แบบที่บุคคลมีทางเลือก 2 ทาง คือ ทำหรือไม่ทำ เช่น สังเกตว่าเขาศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ
2. แบบที่สนใจในปริมาณหรือความถี่ของการกระทำเมื่อได้ทำพฤติกรรมนั้นแล้ว เช่น พฤติกรรมการดื่มนมต่อวัน นอกจากจะสนใจว่าดื่มหรือไม่ดื่มแล้วยังสนใจว่าดื่มเป็นจำนวนเท่าไร ซึ่งอาจมีจำนวนต่าง ๆ กัน

3.4 การเก็บข้อมูลพฤติกรรมจากคำรายงานตนเอง

พฤติกรรมบางอย่างไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง จึงจำเป็นต้องให้ผู้กระทำ ตอบด้วยตนเอง เช่น พฤติกรรมการใช้ยาคุมกำเนิด เป็นต้น ซึ่งอาจจะมีเพียงตรงน้อยกว่าถ้าให้ผู้อื่นสังเกต แต่ก็ยอมรับว่าใช้ได้ และบางครั้งการสังเกตพฤติกรรมซ้ำก็ทำได้สะดวก ถ้าหากให้ผู้กระทำพฤติกรรมตอบเอง เช่น พฤติกรรมการบริจาคเงินเพื่อการกุศล ถ้าผู้ศึกษาสังเกตเอง คงเป็นไปได้ยากกว่าการรายงาน นอกจากนี้การวัดพฤติกรรมจากคำรายงานยังเป็นวิธีการที่ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ไม่ว่าจะ เป็นพฤติกรรมเดียว หรือหลายการกระทำ แต่ต้องแจกแจงการกระทำย่อย ๆ ให้ชัดเจน

3.5 ข้อควรคำนึงในการศึกษาความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรม

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมที่สนใจตามประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ช่วยให้สามารถกำหนดขอบเขตของพฤติกรรมได้ชัดเจน การศึกษาความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมเป็น

ตัวกำหนดและทำนายพฤติกรรมจึงเป็นไปได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องควรคำนึง 2 ประการ
คือ

3.5.1 ความสอดคล้องในการวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกับ พฤติกรรม

การใช้ความตั้งใจทำนายพฤติกรรมจะต้องแน่ใจได้ว่าการวัดความตั้งใจ
มีความสอดคล้องกับพฤติกรรม ซึ่งในการวัดทั้งสองจะต้องวัดองค์ประกอบทั้ง 4 ของพฤติกรรม คือ
การกระทำ เป้าหมาย สภาพแวดล้อม และเวลา จึงจะทำให้มีความหนักแน่นของความสัมพันธ์
ระหว่างความตั้งใจและพฤติกรรม ซึ่งวิธีการนี้มีหลายลักษณะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา
และรูปแบบของพฤติกรรมดังนี้

ก. การวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกับพฤติกรรมที่เป็นการ
กระทำเดียว สามารถวัดได้โดยการถามเขาว่า เขามีความตั้งใจที่จะกระทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น
หรือวัดความน่าจะเป็นของบุคคลว่าเขาจะเข้าร่วมในพฤติกรรมนั้นหรือไม่ วิธีการดังกล่าวเป็นการวัด
ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม เช่น วัดความตั้งใจในการศึกษาต่อของนักเรียน ว่านักเรียนมีความตั้งใจ
ในการศึกษาต่อเป็นไปได้หรือเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้การวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกับพฤติกรรมที่มี
โอกาสเลือก สามารถวัดได้โดยการถามให้ตอบว่าทางเลือกใดที่ตั้งใจจะกระทำ อาจใช้คำถาม
ได้ 2 แบบ คือ คำถามปลายเปิด ส่วนมากจะใช้เมื่อสนใจปริมาณหรือความถี่ และคำถามปลายปิด
ซึ่งมีตัวเลือกให้ตอบ

ข. การวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกับพฤติกรรมที่มีหลาย ๆ
การกระทำ จะต้องวัดความตั้งใจที่มีต่อพฤติกรรมย่อย กล่าวคือ จะต้องวิเคราะห์แจกแจงพฤติกรรม
ให้เป็นการกระทำย่อย ๆ ที่ชัดเจนแล้ว จัดเป็นกรณีของพฤติกรรม และดำเนินการวัดเช่นเดียวกับ
ข้อ ก.

3.5.2 ความคงที่ของความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม

ความตั้งใจในการกระทำสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ในการ
วัดความตั้งใจก่อนสังเกตพฤติกรรม และความตั้งใจขณะที่สังเกตพฤติกรรมนั้นอาจให้ผลต่างกัน

เนื่องจากมีเหตุการณ์แทรกซ้อน ทำให้ความตั้งใจเปลี่ยนไป ความสอดคล้องระหว่างความตั้งใจ กับพฤติกรรมที่แสดงจึงลดลง ซึ่งระยะเวลาระหว่างการวัดความตั้งใจและพฤติกรรมห่างกันมาก เท่าใด บุคคลย่อมมีโอกาสได้รับข้อมูลอื่น หรือเกิดเหตุการณ์ที่มีผลต่อความตั้งใจเดิม ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องวัดความตั้งใจให้ใกล้ชิดกับการวัดพฤติกรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อที่จะ ได้ทำนายพฤติกรรมให้แม่นยำขึ้น การทำนายพฤติกรรมจากความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้น การทำนายเป็นกลุ่มจะมีความแน่นอนกว่าการทำนายเป็นรายบุคคล (Ajzen and Fishbein, 1980 : 47 - 48) เนื่องจากเหตุการณ์แทรกซ้อนที่กระทบรายบุคคลแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป เมื่อนำมารวมกันก็จะหักล้างกันเองในที่สุด

4. ตัวแปรภายนอก (External Variables) ได้แก่

4.1 ตัวแปรทางชีวสังคม เช่น อายุ เพศ อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ศาสนา การศึกษา ฯลฯ

4.2 หัตถ์คติต่อเป้าหมายอื่น ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น เช่น หัตถ์คติต่อสถาบัน และหัตถ์คติต่อบุคคล

4.3 ลักษณะทางบุคลิกภาพ เช่น ลักษณะเก็บตัว-แสดงตัว หรือเผด็จการ เป็นต้น จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลระบุว่าตัวแปรภายนอกดังกล่าวข้างต้นจะไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรมโดยตรง แต่จะมีอิทธิพลโดยอ้อมเมื่อตัวแปรภายนอกเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความเชื่อเชิงประเมินค่า ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มใกล้ชิด และมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจของบุคคลที่จะกระทำตามความคาดหวังของกลุ่มใกล้ชิด นั่นคือ ตัวแปรภายนอกมีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งก็คือ องค์ประกอบของหัตถ์คติต่อพฤติกรรม และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ดังที่ได้แสดงในภาพประกอบ 2 ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ในการประยุกต์ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชเบน และไอเซน มาใช้ทำนายพฤติกรรม การศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการศึกษาครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญคือ นักเรียนที่มีหัตถ์คติที่ดีต่อการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา และมีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมว่ามีบุคคล

ที่มีความสำคัญต่อเขาสนับสนุนให้ศึกษาต่อ จะเป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อ และแสดงพฤติกรรมศึกษาต่อ นอกจากนี้ตัวแปรภายนอกได้แก่ เพศ อายุ ผลการเรียน สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว เช่น การศึกษา อาชีพ และรายได้ของบิดามารดา สภาพแวดล้อม เช่น จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิดและพื้นที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำและพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับด้วย โดยตัวแปรดังกล่าวจะส่งผลถึงทัศนคติต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมของนักเรียน

งานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ทัศนคติโดยทั่วไปมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอย่างไม่คงที่ กล่าวคือ ทัศนคติไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน ต่อมาได้มีผู้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลไปศึกษาพฤติกรรม โดยใช้ทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเป็นตัวแปรในการศึกษา (Fishbein and Ajzen. 1975 : 308 - 310) เช่น คาร์สัน (Carlson. 1968) ศึกษาพฤติกรรมการยอมรับคนอเมริกันนิโกร พบว่าความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการยอมรับคนอเมริกันนิโกร ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.839 ไอเซน และฟิชเบิน (Ajzen and Fishbein. 1969) พบว่าความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม 8 อย่างในเวลาว่างมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำกิจกรรมในเวลาว่าง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.766 เดอ วรีส และไอเซน (De Vries and Ajzen. 1971) ศึกษาพบว่าความตั้งใจในการทุจริตในการสอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทุจริตในการสอบ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการทุจริตในการสอบกับพฤติกรรมการทุจริตในการสอบเท่ากับ 0.819 กับพฤติกรรมการลอกจากผู้อื่นเท่ากับ 0.818 และกับพฤติกรรมการให้ผู้อื่นลอกเท่ากับ 0.566

แจคคาร์ล และเดวิดสัน (Jaccarl and Davidson. 1972; citing Ajzen and Fishbein. 1980 : 142) ศึกษาความตั้งใจในการใช้ยาคุมกำเนิดของนักศึกษาหญิงปีที่ 1

ที่ยังไม่แต่งงาน เพื่อทำความเข้าใจองค์ประกอบที่อยู่ภายใต้ความตั้งใจที่จะใช้หรือไม่ใช้ยาคุมกำเนิด และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ทัศนคติต่อการไม่ใช้ยาคุมกำเนิด และผลการรับรู้ทัศนคติทางสังคมรวมกัน มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการไม่ใช้ยาคุมกำเนิดค่อนข้างสูง คือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.836

วินเคอร์ (Vinokur. 1975) ศึกษาการตัดสินใจวางแผนครอบครัวโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานแล้ว จำนวน 71 คู่ ภรรยาทุกคนมีอายุน้อยกว่า 35 ปี พบว่าทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมวางแผนครอบครัวได้ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.85 และยังพบอีกว่าการรับรู้ทัศนคติทางสังคม อันเป็นความต้องการของสังคมและชุมชน เป็นตัวชี้ถึงความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมวางแผนครอบครัวมากกว่าทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของบุคคล

โปรฟิต และสมาร์ท (Proffitt and Smart. 1983) ได้ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลในการทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมการให้นมทารกแรกเกิด โดยวัดทัศนคติต่อการให้นมทารก การรับรู้ทัศนคติทางสังคมและความตั้งใจในการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาและนมผงของหญิงมีครรภ์ก่อนคลอดบุตร และติดตามพฤติกรรมการให้นมทารกของมารดาที่ปฏิบัติจริง ผลการศึกษาปรากฏว่า ทัศนคติในการให้นมทารก และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา ได้ร้อยละ 59.5 (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.773) และพบว่าตัวแปรทัศนคติต่อการให้นมทารกจะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดามากกว่าตัวแปรการรับรู้ทัศนคติทางสังคมในกลุ่มหญิงมีครรภ์ที่เคยมีบุตรมาแล้ว และเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา แต่ตัวแปรทั้งสองจะมีน้ำหนักในการทำนายพอ ๆ กัน ในกลุ่มหญิงมีครรภ์ครั้งแรก นั่นคือในกลุ่มมารดาที่มีประสบการณ์ตรงในการให้นมทารกแรกเกิด ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ทัศนคติต่อการให้นมทารกกับความตั้งใจในการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาสูงกว่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ทัศนคติทางสังคม กับความตั้งใจในการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา

นพนธ์ สัมมา (2523) ศึกษาจิตลักษณะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร โดยใช้ตัวแปรทัศนคติและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเป็นจิตลักษณะในการทำนายพฤติกรรม

ร่วมกับจิตลักษณะอื่น ๆ พบว่าทัศนคติต่อการยอมรับนวัตกรรมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมในกลุ่มบุคคลทั่วไป โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.48 แต่การรับรู้ทัศนคติทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมของบุคคลเหล่านี้เลย แต่กลับมีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมของผู้ที่ยังไม่มีพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรม

วรรณิ จิระชุตีโรจน์ (2527) ศึกษาทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (การรับรู้ทัศนคติทางสังคม) ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรมการใช้บริการการปรึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติต่อการใช้บริการการปรึกษากับอาจารย์แนะแนวในโรงเรียนสามารถทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม การใช้บริการการปรึกษากับอาจารย์แนะแนวในโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.38 และความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกับพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.28 พฤติกรรมนี้วัดจากการให้ผู้ตอบประลึกถึงการกระทำในอดีต มากกว่าจะเป็นการวัดพฤติกรรมจริง

จากผลการศึกษาวิจัยที่กล่าวมาแล้ว พบว่าตัวแปรในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งได้แก่ทัศนคติต่อพฤติกรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างดี ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงต้องการทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ตัวแปรในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล คือ ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเป็นตัวทำนาย กล่าวคือนักเรียนที่มีทัศนคติต่อการศึกษาต่อดี มีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมสูง จะมีความตั้งใจในการศึกษาต่อ และมีพฤติกรรมศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

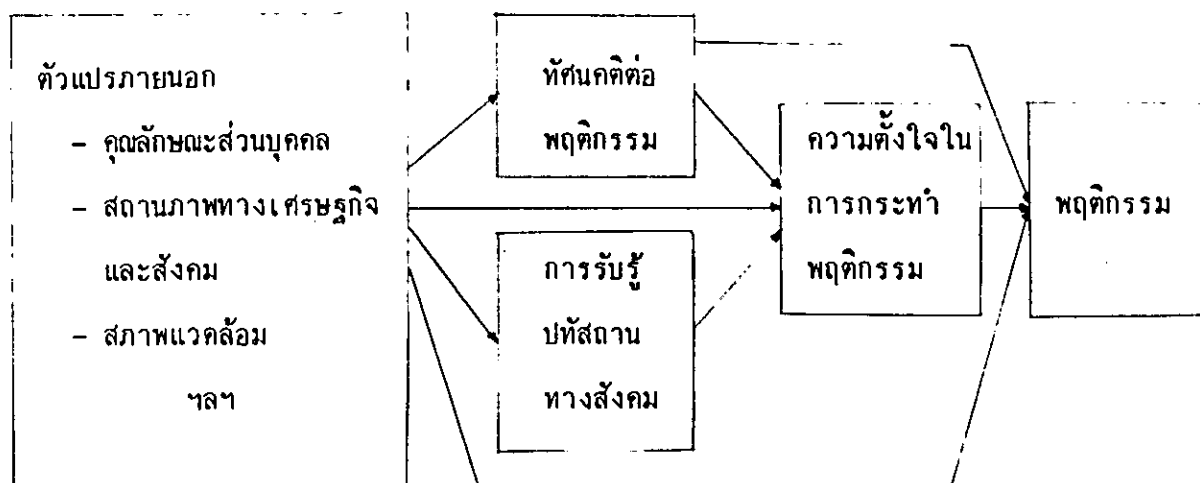
เมื่อพิจารณาหลักฐานจากการใช้ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชเบน และไอเซน ในการศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าผู้ศึกษา ไม่ได้นำเอาตัวแปรภายนอก (External Variables) มาร่วมศึกษาด้วย ทั้งที่ฟิชเบน และไอเซน ก็ยอมรับว่าตัวแปรภายนอกมีความเกี่ยวข้อง สามารถอธิบายความแตกต่างของพฤติกรรมได้ ในการศึกษาพฤติกรรมการศึกษาต่อครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรภายนอกจะมีความเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ จึงได้

ศึกษาตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา ที่ให้ความสำคัญต่อตัวแปรภายนอกด้วย รายละเอียดของทฤษฎีมีดังนี้

ตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา (Liska's Revision Model)

ลิสกา (Liska, 1984 : 61 - 74) ได้ปรับปรุงตัวแบบการทำนายพฤติกรรมตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพิชเบน และไอเซน ซึ่งถือว่า พฤติกรรมของบุคคลสามารถทำนายได้โดยใช้ตัวแปรทัศนคติต่อพฤติกรรม และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมของบุคคลโดยผ่านความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ลิสกาเสนอว่านอกจากตัวแปรในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพิชเบนและไอเซนแล้ว ยังมีตัวแปรภายนอกทฤษฎีดังกล่าว มีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมโดยผ่านทางทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม และผ่านความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมไปสู่พฤติกรรม ตัวแปรภายนอก ได้แก่ ตัวแปรคุณลักษณะส่วนบุคคลสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อมและอื่น ๆ ลิสกาโต้แย้งว่า อิทธิพลของตัวแปรทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมไม่ได้ส่งผ่านความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมเพียงอย่างเดียว แต่น่าจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมด้วย ตัวแปรภายนอกที่เป็นตัวแปรคุณลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อม นอกจากจะมีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมโดยผ่านทัศนคติต่อพฤติกรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคมและความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมแล้ว น่าจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรมด้วย

ดังนั้นตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกาที่ปรับปรุงมาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลสามารถแสดงแผนภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงตัวแบบการทำพฤติกรรมของลิสกา

จากภาพประกอบ 2 แสดงว่าตัวแปรแต่ละตัวแปรสามารถทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรมได้ และตัวแปรทุกตัวแปรร่วมกันทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรมได้ ตลอดทั้งความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมสามารถทำนาย และร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ ทำนายพฤติกรรมได้

งานวิจัยที่ใช้ตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา

คาร์เพนเตอร์ และเฟลชแมน (Carpenter and Fleishman, 1987 : 79 - 105) ได้นำตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกามาทดสอบเพื่อทำนายพฤติกรรมการเรียนต่อระดับวิทยาลัย ของนักเรียนเกรด 12 ในประเทศออสเตรเลีย ศึกษาตัวแปรทัศนคติต่อการศึกษาต่อระดับวิทยาลัย การรับรู้ปทัสถานทางสังคม (รับรู้การสนับสนุนของพ่อแม่) การคาดหวังของกลุ่มเพื่อนและการรับรู้ความสามารถทางวิชาการ ความตั้งใจที่จะเรียนต่อ พฤติกรรมการได้เรียนต่อ และตัวแปรภายนอก คือ เพศ อาชีพบิดามารดา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประเภทโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

ประเภทโรงเรียน การรับรู้ความสามารถทางวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการ
 ศึกษาต่อ การรับรู้การสนับสนุนของพ่อแม่ และความตั้งใจที่จะเรียนต่อ มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อ
 พฤติกรรมการเรียนต่อระดับวิทยาลัย ตัวแปรเพศ การรับรู้ความสามารถทางวิชาการ ผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียนต่อ การรับรู้การสนับสนุนของพ่อแม่ และการรับรู้การคาดหวัง
 ของกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความตั้งใจในการเรียนต่อ และตัวแปรประเภทโรงเรียน
 อาชีพบิดามารดา การรับรู้ความสามารถทางวิชาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์
 โดยตรงกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม กล่าวโดยสรุปก็คือ ตัวแปรภายนอก นอกจากมีความสัมพันธ์
 โดยอ้อมต่อตัวแปรทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ยังมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อ
 พฤติกรรมและความตั้งใจที่จะเรียนต่อระดับวิทยาลัยของนักเรียน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดตัวแบบการ
 ทำนายพฤติกรรมของลิสกา

นอกจากนี้ เดวิส (Davis, 1985 : 59 - 93) ได้นำเอาตัวแบบการทำนายพฤติกรรม
 ของลิสกา ไปทดสอบการทำนายพฤติกรรมการประสบความสำเร็จทางการศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่ม
 ตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ใหญ่ ในปี 1970 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 2,077 คน เป็นผู้จบ High School
 ในปี 1955 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ทักษะคิดต่อความสำเร็จทางการศึกษา ความตั้งใจที่จะ
 ประสบความสำเร็จทางการศึกษา พฤติกรรมการประสบความสำเร็จทางการศึกษาและตัวแปรภายนอก
 ซึ่งประกอบด้วย สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความถนัดทางการเรียน การคาดหวังของกลุ่ม
 เพื่อนในการศึกษาต่อมหาวิทยาลัย การรับรู้ความสามารถทางวิชาการของนักเรียน การคาดหวังต่อ
 ระดับการศึกษาที่จะสำเร็จและระดับการศึกษาที่คาดว่าจะประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า
 เป็นไปตามตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา คือตัวแปรภายนอกมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อระดับ
 การศึกษาที่ประสบความสำเร็จและความตั้งใจที่จะประสบความสำเร็จทางการศึกษา

จากผลการศึกษาของคาร์เพนเตอร์ เฟลชแมน (1987) และเดวิส (1985) ที่ได้
 กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ตัวแปรภายนอกสามารถอธิบายความสัมพันธ์ทั้งโดยตรง กล่าวคือตัวแปร
 ภายนอกสามารถทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรมได้ และมีความสัมพันธ์
 โดยอ้อมกล่าวคือ ตัวแปรภายนอกสามารถรวมกับทัศนคติต่อพฤติกรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคม

ทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรมได้ และตัวแปรภายนอกร่วมกับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม สามารถทำนายพฤติกรรมได้ ซึ่งเป็นไปตามตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า การศึกษาพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นอกจากจะศึกษาตัวแปร หักสนคติต่อการศึกษาต่อ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม ความตั้งใจในการศึกษาต่อ และพฤติกรรมการศึกษาต่อตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชเบิน และไอเซนแล้ว สมควรศึกษาตัวแปรภายนอกที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมการศึกษาต่อ ระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในประเทศไทย ตามตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกาด้วย กล่าวคือศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายนอก หักสนคติในการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมกับความตั้งใจในการศึกษาต่อ และพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตัวแปรภายนอกที่สมควรนำมาศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ตัวแปรเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรภายนอก

งานวิจัยที่แสดงว่าตัวแปรภายนอกสามารถทำนายพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับในประเทศไทย ตัวแปรภายนอกคือ เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ มีรายละเอียดในแต่ละตัวแปรดังนี้

1. เพศกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

มาโนชญ์ บุญญานวัฒน์ (2522) ศึกษาความต้องการและปัจจัยในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส พบว่านักเรียนชายต้องการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา (2514) ซึ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นไทยในชนบท สุรางค์ จันทวานิช (ม.ป.ป.) ที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทุกเขตการศึกษา พล แสงสว่าง (2521) ศึกษากลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในจังหวัดยะลา สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 (2522) ศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และจากการศึกษาของ สุนทร โคร์ตัน (2525) ซึ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดเชียงราย

หลักฐานทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วข้างต้นชี้ว่าตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน กล่าวคือนักเรียนเพศชายศึกษาต่อมากกว่านักเรียนเพศหญิง ในการศึกษาครั้งนี้ จึงรวมตัวแปรเพศเข้าไว้ด้วย

2. ผลการเรียนรู้กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

ผลการเรียนเดิมของนักเรียนเองเป็นตัวแปรที่สำคัญ ในการที่จะตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ นั่นคือ ถ้านักเรียนเห็นว่าผลการเรียนของตนไม่ดีก็จะไม่ศึกษาต่อ (สุรางค์ จันทวานิช. ม.ป.ป.) พล แสงสว่าง (2521) ศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ เทียมจันทร์ จากคุณญาประทีป (2523) ศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษาที่ 7 พบว่านักเรียนที่ได้ศึกษาต่อ มีผลการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ และส่วนใหญ่จะศึกษาต่อในโรงเรียนรัฐบาล (สดพร ชันโต. 2521)

จากผลการวิจัยทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าผลการเรียนของนักเรียนเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน โดยนักเรียนที่มีผลการเรียนสูงมีแนวโน้มในการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ จึงสมควรนำตัวแปรผลการเรียน มาศึกษาในครั้งนี้ด้วย

3. ระดับการศึกษาของบิดามารดากับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

ระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน (พราวมาศ นนทยาธร. 2520) และบิดามารดาที่จบการศึกษาสูงจะให้บุตรของตนศึกษาต่อในระดับสูง (ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา. 2514 และสุนทร โตรรัตน์. 2525) นพพล คุ้มประวัติ (2517) ศึกษาความมุ่งหวังของบิดามารดาในเขตชนบทไทยเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ผลการศึกษาปรากฏว่า การศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร กล่าวคือ ครอบครัวที่บิดามารดามีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 และไม่เคยศึกษาเลยจะมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรในระดับต่ำ คือ แค่ระดับประถมศึกษา ส่วนครอบครัวที่บิดามารดามีการศึกษาระดับประถมศึกษาขึ้นไป ส่วนใหญ่ต้องการให้บุตรของตนศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ผลที่พบนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สงัด อุทรานันท์ (2513) ซึ่งศึกษานักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อันเป็นการศึกษาภาคบังคับในสมัยนั้น พล แสงสว่าง (2521) ศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในจังหวัดยะลา อุดม ภูประเสริฐ (2521) ซึ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ประยงค์ ชูน้อย (2521) ซึ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ นอกจากนี้เมื่อแยกการศึกษาของบิดามารดา พบว่าการศึกษาของบิดาเป็นตัวแปรที่สำคัญรองจากรายได้ของบิดา ในการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ (เทียมจันทร์ จากทัศนญาประทีป. 2523)

อาศัยแนวทางจากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วจึงสรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดา เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน โดยนักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาสูง จะมีพฤติกรรมการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำจึงสมควรนำตัวแปรระดับการศึกษาของบิดามารดา มาศึกษาพฤติกรรมการศึกษาต่อในการศึกษารุ่นนี้ด้วย

4. อาชีพของบิดามารดากับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

อาชีพของบิดามารดาเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน ที่จบการศึกษาภาคบังคับ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีอาชีพเป็นข้าราชการ ค้าขาย หรือธุรกิจ จะมุ่งหวังให้บุตรเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป สำหรับบิดามารดาที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรนั้น เกษตรกรในเมือง นิยมให้บุตรเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ส่วนเกษตรกรในชนบท นิยมให้บุตรเรียนต่อในระดับประถมศึกษาเท่านั้น (ผกาทิพย์ กระทบมทอง. 2522) กล่าวคือ ทั้งบิดามารดาในเมืองและชนบทที่ประกอบอาชีพข้าราชการและค้าขายหรือธุรกิจจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับที่สูงกว่าบิดามารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ไร่จ้าง และกรรมกรไม่มีทักษะที่มุ่งหวังให้บุตรเรียนเพียงให้จบการศึกษาภาคบังคับเท่านั้น (คณะกรรมกรการศึกษาแห่งชาติ. 2521; พล แสงสว่าง. 2521; สุภาพร ชันโต. 2521; อุคม ภูประคิษฐ์. 2521; ประยงค์ ชุน้อย. 2521; เทียมจันทร์ จาคุกัญญาประทีป. 2523; สุนทร ไตรรัตน์. 2525 และ จรูญ พาณิชย์ผลินไชย. 2521)

จะเห็นได้ว่า ตัวแปรอาชีพของบิดามารดา เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนจึงสมควรนำมาศึกษาครั้งนี้ด้วย กล่าวคือ นักเรียนที่บิดามารดามีอาชีพรับราชการและค้าขายหรือธุรกิจจะมีพฤติกรรมการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่บิดามารดามีอาชีพเกษตรกรรม ไร่จ้าง และกรรมกรไม่มีทักษะเป็นต้น

5. รายได้ของครอบครัวกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

รายได้ของครอบครัวเป็นตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งจากการศึกษาพบว่านักเรียนที่ไม่เรียนต่อนั้นค้ำึงถึงปัญหารายได้ของครอบครัวเป็นสำคัญ (ผกาทิพย์ กระทบมทอง. 2522; สัจจ อูหรานันท์. 2513) และนักเรียนที่ศึกษาต่อ มักมาจากครอบครัวที่มีรายได้สูงและปานกลาง (สดาพร ชันโต. 2521; สำนักงานศึกษาธิการเขต 2. 2522) นอกจากนี้ เทียมจันทร์ จาคุกัญญาประทีป (2523) ศึกษาในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษาที่ 7 พบว่ารายได้ของบิดาเป็นตัวแปรสำคัญอันหนึ่งที่จำแนกนักเรียนกลุ่มศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ นอกจากนี้ สุวิมล กาญจนโกมล (2524) ศึกษา

พบว่าตัวพยากรณ์โอกาสทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดกำแพงเพชร ที่สำคัญคือ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งก็คือ รายได้ของครอบครัว

จากผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่ารายได้ของครอบครัวเป็นตัวแปรสำคัญในการศึกษา พฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน นั่นคือ นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้สูงจะมีพฤติกรรมการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำ จึงสมควรนำตัวแปรรายได้ของครอบครัวมาศึกษาในการศึกษาครั้งนี้ด้วย

6. จำนวนพี่น้องและลำดับการเกิดกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

เอ็ดตา เอ แทน และวรรณศิริ ปัยวิหัต (2523) ศึกษาการกระจายทางการศึกษาในระบบโรงเรียนในประเทศไทย โดยวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าเรียนต่อของเด็กในวัยต่าง ๆ พบว่านักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องมาก หรือมาจากครอบครัวขนาดใหญ่ เป็นบุตรคนโตหรือคนกลางจะมีโอกาสศึกษาต่อน้อย และจะมีโอกาสศึกษาต่อมาก ถ้ามีพี่น้องเพียงคนเดียว หรือเป็นลูกคนเดียว หรือคนสุดท้าย หรือมาจากครอบครัวขนาดเล็ก ซึ่งแสดงว่าจำนวนพี่น้องและลำดับการเกิด เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน (ชูเพ็ญศรี วงศ์พธธา. 2514; ประยงค์ ชูน้อย. 2521)

ดังนั้นนักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องน้อย จะมีพฤติกรรมการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องมาก และนักเรียนที่มีลำดับการเกิดต่างกันจะมีโอกาสศึกษาต่อต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนที่เป็นบุตรคนเดียว หรือคนสุดท้าย จะมีพฤติกรรมการศึกษาต่อมากกว่าบุตรคนโตและคนกลาง จึงสมควรนำตัวแปรจำนวนพี่น้องและลำดับการเกิดมาร่วมศึกษาด้วย

7. การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

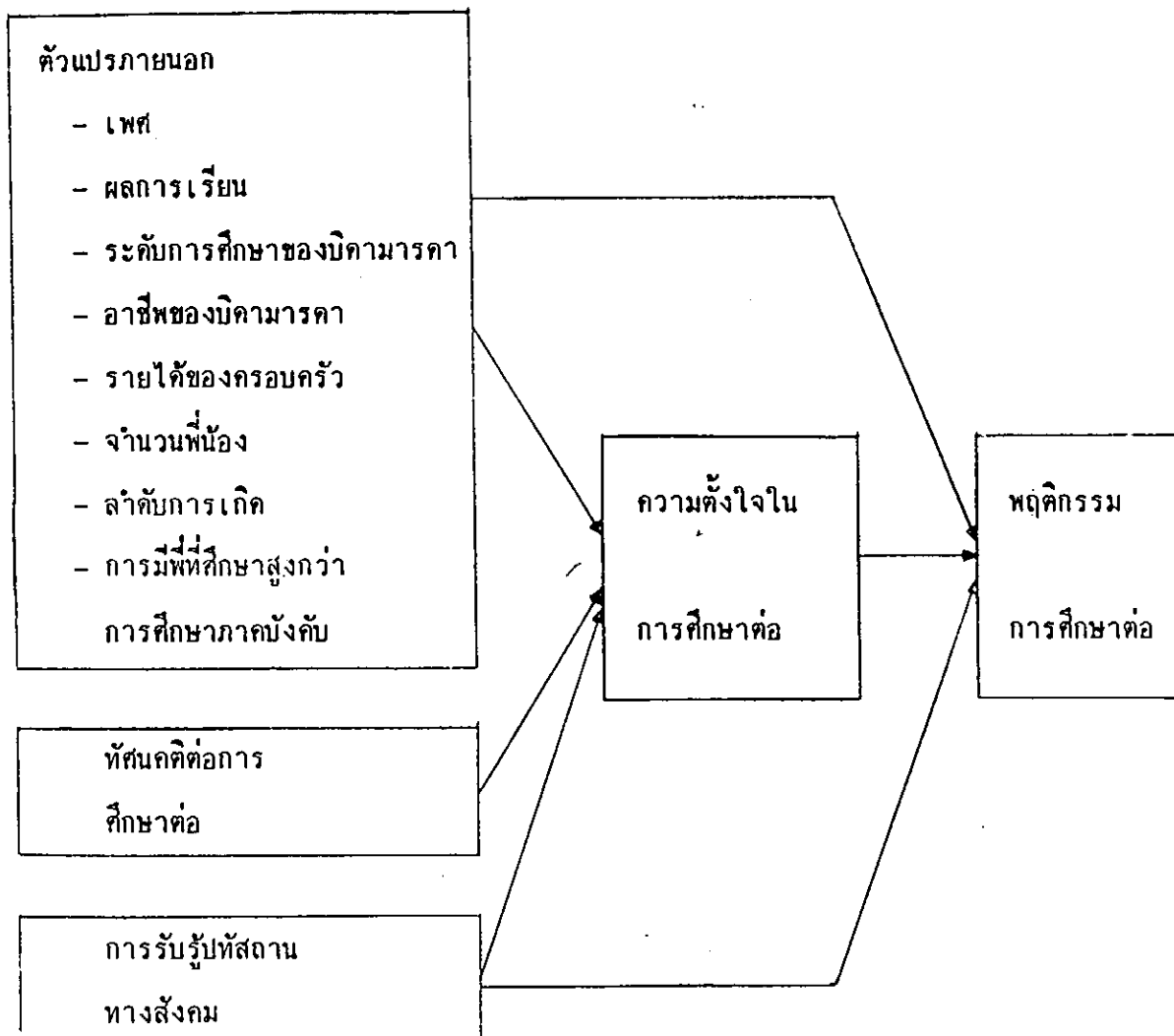
นักเรียนที่มีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาบังคับ จะศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่ไม่มีพี่ศึกษาต่อในระดับนี้ (จรรุณ พานิชย์ผลินไชย. 2521; เทียมจันทร์ จากกัญญาประทีป) พี่ที่ศึกษาต่อนี้สามารถส่งเสริมการเรียนของน้องได้ดังผลการวิจัยของ สวรรค์ อ่อนนาค และคนอื่น ๆ (2526) ที่พบว่า ความก้าวหน้าในการเรียนขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกในบ้านที่คอยช่วยเหลือในการทำการบ้าน ซึ่งจะส่งผลถึงพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าตัวแปร การมีที่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มีที่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ จะมีพฤติกรรมการศึกษาต่อ มากกว่านักเรียนที่ไม่มีที่ที่ศึกษาต่อสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ จึงสมควรนำตัวแปรดังกล่าวมาร่วมศึกษาพฤติกรรมการศึกษาต่อด้วย

จากตัวแปรภายนอกที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าตัวแปรตามตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา แต่ละตัวแปรมีหลักฐานที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน จึงสมควรนำตัวแปรเหล่านี้มาศึกษาร่วมกับตัวแปรในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชเบน และไอเซน การใช้ตัวแปรทั้งหมดตามตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา น่าจะช่วยให้สามารถทำนายพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับ ได้อย่างชัดเจน

กรอบความคิดสำหรับการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้บูรณาการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบความคิดสำหรับการวิจัย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อ และพฤติกรรมการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้ตัวแปรทั้งในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสการวมกัน ตัวแปรที่นำมาศึกษา ได้แก่ ตัวแปรภายนอก ประกอบด้วย เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด และการมีที่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ตัวแปรทัศนคติต่อการศึกษาต่อ ตัวแปรการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ตัวแปรความตั้งใจในการศึกษาต่อ และตัวแปรพฤติกรรมการศึกษาต่อ การศึกษาค้นคว้าเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนสุดท้าย ปีการศึกษา 2531 และติดตามพฤติกรรมการศึกษาต่อ หลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ว่านักเรียนกลุ่มดังกล่าวศึกษาต่อหรือไม่ กรอบความคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถเขียนแผนภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบ 3 ภาพแสดงกรอบความคิดในการวิจัย

จากภาพประกอบ 3 แสดงกรอบความคิดในการวิจัย จะเห็นได้ว่า ตัวแปรภายนอก ทัศนคติต่อการศึกษาคือ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาคือ ได้ประการหนึ่ง และตัวแปรภายนอก ทัศนคติต่อการศึกษาคือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมและความตั้งใจในการศึกษาคือ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาคือได้เช่นกัน

สมมุติฐานการวิจัย

จากการประมวลแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถตั้งสมมุติฐานในการวิจัย
ได้ว่า

1. ตัวแปรภายนอก สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้
2. หัตถ์คติต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้หัตถ์สถานทางสังคมสามารถทำนาย และร่วมกัน
ทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้
3. ตัวแปรภายนอก หัตถ์คติต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้หัตถ์สถานทางสังคม สามารถ
ร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้
4. หัตถ์คติต่อการศึกษาต่อกับการรับรู้หัตถ์สถานทางสังคม สามารถทำนายความตั้งใจใน
การศึกษาต่อได้มากกว่าตัวแปรภายนอก
5. ตัวแปรภายนอก หัตถ์คติต่อการศึกษาต่อ การรับรู้หัตถ์สถานทางสังคม และความตั้งใจ
ในการศึกษาต่อ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัด นครศรีธรรมราช เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อ และพฤติกรรมการ ศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการศึกษา ต่อ กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ซึ่งเป็นการวิจัยภาคสนาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 ภาคเรียนสุดท้าย ปีการศึกษา 2531 และติดตามนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง ดังกล่าว ว่าเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่อีกครั้งหนึ่งในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 โดยดำเนินการดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531 ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งประชาชนในเขตมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ เป็นเขต ชนบทยากจนในจังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ดำเนินโครงการดังกล่าวมีทั้งหมด 17 โรงเรียน ใน 9 อำเภอ โรงเรียนเหล่านี้ทำหน้าที่บริการให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาโดยการ ให้เปล่าแก่นักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดขั้นตอนในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 จากอำเภอที่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งหมด 9 อำเภอ ทำการสุ่มอำเภอมา 2 อำเภอ คือ อำเภอหัวไทรและอำเภอเชียรใหญ่ ซึ่งเมื่อสำรวจแล้วพบว่า มีเขตบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่อำเภอละ 3 เขต รวมเขตบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมด 6 เขตบริการ

ขั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามาเขตละ 3 โรงเรียน รวมโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 18 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 สุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 18 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย มาจำนวนร้อยละ 50 ของนักเรียนทั้งหมด นักเรียนที่ได้รับการสุ่มจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ซึ่งมีจำนวน 470 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะดังนี้

แบบสอบถามตัวแปรภายนอก หักเหน็ดในการศึกษาต่อ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และความตั้งใจในการศึกษาต่อ ทั้งหมดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามตัวแปรภายนอก ได้แก่ เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามตัวแปรทัศนคติต่อการศึกษาคือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และความตั้งใจในการศึกษาคือ

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามตัวแปรภายนอก แบบสอบถามทัศนคติต่อการศึกษาคือ แบบสอบถามการรับรู้ทัศนคติทางสังคม และแบบสอบถามความตั้งใจในการศึกษาคือ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามตัวแปรภายนอก ได้แก่ เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษามัธยมศึกษา มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาข้อเท็จจริงของตัวแปรแต่ละตัวแปรจากเอกสารงานวิจัย และสภาพความเป็นจริงจากข้อมูลของอำเภอ และจังหวัด

ขั้นที่ 2 นำข้อมูลที่ได้ในขั้นที่ 1 มากำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ และสร้างแบบสอบถามตามนิยามศัพท์เฉพาะ

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขในเรื่องภาษาสำนวน และความครอบคลุมของเนื้อเรื่อง เพื่อสร้างแบบสอบถามที่ใช้ศึกษาวิจัย

2.2 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อการศึกษาคือ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นที่ 1 หาข้อบ่งชี้เนื้อหาของแบบสอบถามที่สนใจต่อการศึกษาคือ การรับรู้
 ปทัสถานทางสังคม โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจขั้นต้น เพื่อหาข้อความเชื่อเกี่ยวกับผลของการศึกษา
 ต่อ กลุ่มบุคคลที่สนับสนุนและขัดขวางการศึกษาต่อของนักเรียน และค่าที่แสดงถึงความรู้สึกที่มีต่อการ
 ศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มประชากร

ตัวอย่างแบบสำรวจขั้นต้น

1. การศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา เป็นผลทำให้เกิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง
  - 1.1 .....
  - 1.2 .....
  - 1.3 .....

ฯลฯ

2. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สนับสนุนให้นักเรียนเข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษา ได้แก่
  - 2.1 .....
  - 2.2 .....
  - 2.3 .....

ฯลฯ

3. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ขัดขวางการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียน ได้แก่
  - 3.1 .....
  - 3.2 .....
  - 3.3 .....

ฯลฯ

4. การศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาเป็นสิ่งที่ ..... (ตอบสั้น ๆ)
  - 4.1 .....
  - 4.2 .....

4.3 .....

ฯลฯ

ขั้นที่ 2 นำแบบสำรวจที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 1 ไปสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 151 คน

ขั้นที่ 3 คัดเลือกข้อความเชื่อ กลุ่มใกล้ชิดและคำตอบต่าง ๆ ที่เด่นชัดมีความถี่สูงค้างแสดงในตารางที่ 12, 13 และ 14 ภาคผนวก ก. เพื่อนำมาใช้สร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อการศึกษาคือ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม

ตัวอย่างแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามทัศนคติต่อการศึกษาคือ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ แบบสอบถามความเชื่อในผลการศึกษาคือ และแบบสอบถามการประเมินผลการศึกษาคือ

1.1 ตัวอย่างแบบสอบถามความเชื่อในผลการศึกษาคือ

"การศึกษาคือในระดับมัธยมศึกษา ทำให้ฉันมีความรู้มากขึ้น"

เป็นไปได้	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	เป็นไปได้
มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง	น้อย	ปานกลาง	มาก		

2. อย่าง

1.2 ตัวอย่างแบบสอบถามการประเมินผลการศึกษาคือ

"การมีความรู้มากขึ้นเป็นสิ่งที่ ....."

มีประโยชน์	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	ไม่มีประโยชน์
มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง	น้อย	ปานกลาง	มาก		

2. อย่าง

2. ตัวอย่างแบบสอบถามการรับรู้ทัศนคติทางสังคม แบ่งเป็น

2 ตอน คือ แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มใกล้ชิดและแรงจูงใจการคล้อยตามกลุ่มใกล้ชิด

2.1 ตัวอย่างแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มใกล้ชิด

"พ่อแม่ของฉัน คิดว่าฉันควรศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา"

เป็นไปได้	.....	.....	.....	.....	.....	.....	เป็นไปได้
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง	น้อย	ปานกลาง	มาก
2 อย่าง							

2.2 ตัวอย่างแบบสอบถามแรงจูงใจการคล้อยตามกลุ่มใกล้ชิด

"โดยทั่วไปฉันยินดีทำตามพ่อแม่ของฉันคิดว่าฉันควรทำ"

ยินดีมากที่สุด	.....	.....	.....	.....	.....	.....	ไม่ยินดีเลย
	7	6	5	4	3	2	1

การให้คะแนนจะให้คะแนนตั้งแต่ -3 (เป็นไปได้, ไม่มีประโยชน์) และเพิ่มขึ้นทีละ 1 คะแนน จนถึง +3 (เป็นไปได้, มีประโยชน์) สำหรับแบบสอบถามทัศนคติในการศึกษาต่อ ซึ่งได้แก่ ความเชื่อในผลการศึกษาต่อและการประเมินผลการศึกษาต่อ

ส่วนการรับรู้ทัศนคติทางสังคม การให้คะแนนมี 2 วิธี คือ แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มใกล้ชิด ให้คะแนนเช่นเดียวกันกับการวัดทัศนคติ ส่วนแรงจูงใจการคล้อยตามกลุ่มใกล้ชิดให้คะแนนตั้งแต่ 1 (ไม่ยินดีเลย) และเพิ่มขึ้นทีละ 1 คะแนน จนถึง 7 (ยินดีมากที่สุด) การคิดคำนวณคะแนนจะคิดตามสูตรการคิดคะแนนทัศนคติและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 3 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 70 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เพื่อเป็นค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ปรากฏว่าแบบสอบถามทัศนคติต่อการศึกษาคือมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7410 แบบสอบถามการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9006 และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล โดยหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการศึกษาคือทัศนคติต่อการศึกษาคือและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ .6903 และ .7189 ตามลำดับ

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงแบบสอบถามฉบับทดลองในขั้นที่ 4 ให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย

2.3 แบบสอบถามความตั้งใจในการศึกษาคือ เป็นแบบสอบถามที่มีข้อคำถามเพียงข้อคำถามเดียวในการวัดความตั้งใจในการศึกษาคือของนักเรียน

ข้อคำถามวัดความตั้งใจในการศึกษาคือ

"ฉันตั้งใจว่าจะศึกษาคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6"

เป็นไปได้ ..... เป็นไปไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก

2 อย่าง

การให้คะแนนให้คะแนนตั้งแต่ +3 (เป็นไปได้มาก) และลดลงทีละ 1 คะแนน จนถึง -3 (เป็นไปไม่ได้มาก) (วรรณิ จิระชุตโรจน์ อ้างอิงมาจาก อีระพร อุวรรณโณ. 2527 : 99)

สำหรับพฤติกรรมการศึกษาคือของนักเรียน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสำรวจจิตตามผลหลังจากนักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ว่านักเรียนเข้าศึกษาคือในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่ โดยการสอบถามข้อมูลจากอาจารย์ประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษาเดิม และข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่นักเรียนเข้าศึกษาคือ

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวในการขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1.2 นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยไปติดต่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน เพื่อกำหนดวันและเวลาในการเก็บข้อมูล

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 แจกแบบสอบถาม

2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย

2.3 อธิบายคำสั่งต่าง ๆ ในแบบสอบถาม

2.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และลงมือทำแบบสอบถาม

2.5 ตรวจสอบความเรียบร้อยและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

3. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำ 2 ระยะ กับกลุ่มตัวอย่างเดิม คือ

ระยะที่ 1 นำแบบสอบถาม ไปสอบวัดกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนสุดท้าย เดือนมีนาคม ปีการศึกษา 2531

ระยะที่ 2 สํารวจพฤติกรรมการศึกษาต่อ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 1 เดือนพฤษภาคม ปีการศึกษา 2532

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x (Statistical Package for The Social Science) โดยใช้สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานดังนี้ (ผจงจิต อินทสุวรรณ. 2528 : 56 - 57 และ 201 - 209 และนงลักษณ์ วิรัชชัย. 2531 : 10-16)

1. ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 4
2. ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2
3. ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi - Square test : χ^2) แล้วนำค่าไคสแควร์ที่ได้มาคำนวณหาค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (γ) โดยใช้สูตร

$$\gamma = \sqrt{\chi^2 / (\chi^2 + n)} \quad (\text{นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2531 : 14) \text{ เพื่อ}$$

ทดสอบสมมติฐานข้อ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยศึกษาตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ของฟิชเบนและไอเซน และตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา (Liska's Revision Model) ซึ่งมีการวัดตัวแปรในการศึกษาสองครั้ง กล่าวคือ การวัดครั้งแรก จะวัดตัวแปรอิสระทั้งหมดและวัดความตั้งใจในการศึกษาต่อซึ่งเป็นตัวแปรตาม สำหรับการวัดครั้งที่สอง เป็นการติดตามพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนว่านักเรียนเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่ เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่าง ความตั้งใจในการศึกษาต่อกับพฤติกรรมการศึกษาต่อว่ามีความสัมพันธ์หรือไม่ อย่างไร และตัวแปรใดบ้างที่สามารถทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 470 คน ที่สุ่มมาจากประชากรในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความตั้งใจในการศึกษาต่อและใช้สถิติไคสแควร์ (χ^2) และคำนวณหาค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (γ) เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอผลเพื่อทดสอบสมมติฐานตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา ตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ในตอนต้นเป็นการรายงานข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา หลังจากนั้นเป็นการเสนอข้อมูลผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานโดยมีตัวแปรตามคือความตั้งใจในการศึกษาต่อเป็นตอนที่ 2 และตอนสุดท้ายเป็นผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานในกรณีที่ตัวแปรตามเป็นพฤติกรรมการศึกษาต่อ รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ที่มีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 470 คน ที่สุ่มมาจากประชากรในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ปรากฏว่านักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 61 ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นนักเรียนเพศชาย 221 คน เพศหญิง 249 คน ระดับการศึกษาของบิดามารดา ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ไม่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (82.1%) และมีอาชีพเกษตรกรกรรม (78.5%) สำหรับรายได้ของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เกิน 2,500 บาทต่อเดือน ดังแสดงในตาราง 32 ภาคผนวก ข. ส่วนค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด และคะแนนเต็มของตัวแปรผลการเรียน หัตถ์คติต่อการศึกษาคือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และความตั้งใจในการศึกษาคือ ปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด และคะแนนเต็มของตัวแปรต่าง ๆ

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	คะแนนเต็ม
ผลการเรียน(เกรดเฉลี่ย)	2.80	0.61	4.00	1.50	4.00
หัตถ์คติต่อการศึกษาคือ	50.07	23.74	72.00	-72.00	72.00
การรับรู้ทัศนคติทางสังคม	113.03	54.11	168.00	-168.00	168.00
ความตั้งใจในการศึกษาคือ	1.90	1.49	3.00	-3.00	3.00

จากตาราง 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีผลการเรียนโดยเฉลี่ย 2.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 มีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อการศึกษาต่อ 50.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 23.74 จากคะแนนเต็ม 72 คะแนน ค่าเฉลี่ยการรับรู้ทัศนคติทางสังคม 113.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 54.11 จากคะแนนเต็ม 168 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยความตั้งใจในการศึกษาต่อ 1.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.49 จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน

ตอนที่ 2 ตัวทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการทำนายหรือพยากรณ์ความตั้งใจในการศึกษาต่อในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแปรภายนอก (ประกอบด้วย เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบัณฑิตามารคา อาชีพ ของบัณฑิตามารคา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิดและการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ) ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ดังรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

การศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกเป็นตัวทำนาย

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "ตัวแปรภายนอกสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้" จากการทดสอบโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยการใส่ตัวแปรหุ่น (Dummy variable) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกเป็นตัวทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ

ตัวพยากรณ์ความตั้งใจในการศึกษาต่อ	R	R ²	F
ตัวแปรภายนอก	.4097	.1678	5.7092 ***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 2 พบว่าตัวแปรภายนอกซึ่งได้แก่ เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของ บิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด และการมีพี่ที่ ศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 16.78

เมื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของอำนาจในการทำนายของตัวแปรภายนอกแต่ละตัวแปรพบว่า ตัวแปร ผลการเรียน รายได้ของครอบครัว และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สามารถ ทำให้อำนาจในการทำนายเปลี่ยนไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .05, และ .01 ตาม ลำดับ กล่าวคือ ผลการเรียน รายได้ของครอบครัว และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สามารถทำให้อำนาจในการทำนายเปลี่ยนไป เท่ากับ .0491, .0149 และ .0428 ตามลำดับ ดังแสดงใน ตาราง 3 ลำดับของตัวแปรในตารางนี้เป็นไปตามลำดับที่ใส่ตัวแปรในการวิเคราะห์ การถดถอย

ตาราง 3 แสดงอำนาจการทำนายที่เปลี่ยนไปเมื่อเพิ่มตัวแปรภายนอกที่ละตัวแปรในสมการทำนาย ความตั้งใจในการศึกษาต่อ

ตัวพยากรณ์ความตั้งใจในการศึกษาต่อ	R ² Change	F
เพศ	.0003	.1343
ผลการเรียน	.0491	26.7025**
ระดับการศึกษาของบิดามารดา	.0121	2.1771
อาชีพของบิดามารดา	.0004	.0754
รายได้ของครอบครัว	.0149	2.7073*
จำนวนพี่น้อง	.0081	2.2138
ลำดับการเกิด	.0036	.9678
การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	.0428	23.3130**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน (Intercorrelation) พบว่า รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของบิดามารดา ($r = .1882$) และอาชีพของบิดามารดา ($r = -.4233$: r เป็นลบเนื่องจากผู้วิจัยให้ค่าคะแนน อาชีพข้าราชการ เป็น 1 อาชีพค้าขายและธุรกิจ เป็น 2 อาชีพเกษตรกรกรรม เป็น 3 และอาชีพรับจ้าง เป็น 4 จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวกับระดับการศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางลบ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และพบว่าผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของบิดามารดา ($r = .2056$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังแสดงในตาราง 33 ภาคผนวก ข.

การศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อเมื่อใช้ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเป็นตัวทำนายที่ละตัวแปร

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อทดสอบส่วนหนึ่งของสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า "ทัศนคติต่อการศึกษาต่อและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้" จากการทดสอบโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปราบกฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ระหว่างความตั้งใจในการศึกษาต่อ กับทัศนคติต่อการศึกษาและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม

ตัวแปร	ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ		การรับรู้ทัศนคติทางสังคม	
	r	r^2	r	r^2
ความตั้งใจในการศึกษาต่อ	.5234	.2740 ***	.5312	.2822 ***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 4 พบว่า ความตั้งใจในการศึกษาต่อมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการ
ศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .5234$ และ
.5312 ตามลำดับ) และพบว่าทัศนคติต่อการศึกษาต่อและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถทำนาย
ความตั้งใจในการศึกษาต่อได้ร้อยละ 27.40 และ 28.22 ตามลำดับ

การศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อเมื่อใช้ทัศนคติต่อการศึกษาคู่กับการรับรู้ทัศนคติ
ทางสังคม ร่วมกันทำนายพร้อมกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อทดสอบส่วนหนึ่งของสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า "ทัศนคติต่อการ
ศึกษาคู่กับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้" จาก
การทดสอบโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ตัวแปร ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ และ
การรับรู้ทัศนคติทางสังคมตามลำดับ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ตัวแปรทัศนคติต่อการศึกษาคู่กับการรับรู้
ทัศนคติทางสังคม ร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ

ตัวพยากรณ์ความตั้งใจในการศึกษาต่อ	R	R ²	F
ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ (AB)กับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม (SN)	.6023	.3627	132.8922 ***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 5 พบว่าทัศนคติต่อการศึกษาต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจการทำนายร้อยละ 36.27 สามารถเขียนสมการทำนายในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y' = 3.2054 + .0252AB + .0116SN$$

และสมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z' = .3356AB + .3522SN$$

การศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกกับทัศนคติต่อการศึกษาต่อร่วมกันทำนาย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อทดสอบส่วนหนึ่งของสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า "ตัวแปรภายนอกกับทัศนคติต่อการศึกษาต่อ สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้" จากการทดสอบโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ตัวแปรภายนอกตามลำดับในตาราง 3 และใส่ตัวแปรทัศนคติต่อการศึกษาต่อเป็นลำดับสุดท้าย ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกกับทัศนคติต่อการศึกษาต่อร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ

ตัวพยากรณ์ความตั้งใจในการศึกษาต่อ	R	R ²	F
ตัวแปรภายนอกกับทัศนคติต่อการศึกษาต่อ	.5967	.3560	14.6976***

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 6 พบว่าตัวแปรภายนอกกับทัศนคติต่อการศึกษาคือ สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาคือได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 35.60

การศึกษาความตั้งใจในการศึกษาคือเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมร่วมกันทำนาย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อทดสอบส่วนหนึ่งของสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า "ตัวแปรภายนอกกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาคือได้" จากการทดสอบโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยการใส่ตัวแปรภายนอกตามลำดับในตาราง 3 และใส่ตัวแปรการรับรู้ทางสังคมเป็นลำดับสุดท้าย ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาคือ

ตัวพยากรณ์ความตั้งใจในการศึกษาคือ	R	R ²	F
ตัวแปรภายนอกกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม	.5783	.3344	13.5369***

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 7 พบว่าตัวแปรภายนอกกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาคือได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 33.44

การศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อเมื่อใช้ตัวแปรภายนอก หักเหน็ดต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้
ปทัสถานทางสังคม ร่วมกันทำนาย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า ตัวแปรภายนอก หักเหน็ดต่อ
การศึกษาต่อ และการรับรู้ปทัสถานทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้"
จากการทดสอบโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยการใส่ ตัวแปรภายนอกตามลำดับใน
ตาราง 3 ตัวแปรหักเหน็ดต่อการศึกษาต่อ และตัวแปรการรับรู้ปทัสถานทางสังคมเป็นลำดับสุดท้าย
ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ตัวแปรภายนอก หักเหน็ดต่อการศึกษาต่อ
และการรับรู้ปทัสถานทางสังคม ร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ

ตัวพยากรณ์ความตั้งใจในการศึกษาต่อ	R	R ²	F
ตัวแปรภายนอก หักเหน็ดต่อการศึกษาต่อและการรับรู้ปทัสถานทางสังคม	.6396	.4090	17.3413***

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 8 พบว่าตัวแปรภายนอก หักเหน็ดต่อการศึกษาต่อและการรับรู้ปทัสถานทาง
สังคมสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ
มีอำนาจในการทำนายร้อยละ 40.90

การศึกษาเปรียบเทียบอำนาจในการทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ ระหว่างตัวแปรภายนอก
กับทัศนคติต่อการศึกษาต่อและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า "ทัศนคติต่อการศึกษาต่อกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้มากกว่าตัวแปรภายนอก" จากการทดสอบโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบอำนาจในการทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อเมื่อใช้ทัศนคติต่อการ
ศึกษาต่อกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเป็นตัวทำนาย กับเมื่อใช้ตัวแปรภายนอกเป็นตัวทำนาย

ตัวพยากรณ์ความตั้งใจในการศึกษาต่อ	R	R ²	F
ทัศนคติต่อการศึกษาต่อกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม	.6023	.3627	132.8922 ***
ตัวแปรภายนอก	.4097	.1678	5.7092 ***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 9 พบว่าทัศนคติต่อการศึกษาต่อกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้มากกว่าตัวแปรภายนอกกล่าวคือ ทัศนคติต่อการศึกษาต่อกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม มีอำนาจในการทำนายร้อยละ 36.27 ส่วนตัวแปรภายนอกมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 16.78

เพื่อให้เห็นรายละเอียดของอำนาจในการทำนายของตัวแปรต่าง ๆ ที่ร่วมกันหาความตั้งใจในการศึกษาต่อ จึงสรุปตารางรวมแสดงผลการคำนวณ ร้อยละของอำนาจในการทำนาย ดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้ตัวแปรต่าง ๆ ทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ

ตัวพยากรณ์ความตั้งใจในการศึกษาต่อ	R	R ²	F
ตัวแปรภายนอก	.4097	.1678	5.7092***
ทัศนคติต่อการศึกษาคู่กับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม	.6023 (2)	.3627	132.8922***
ตัวแปรภายนอกกับทัศนคติต่อการศึกษาคู่	.5967 (3)	.3560	14.6976***
ตัวแปรภายนอกกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม	.5783	.3344	13.3569***
ตัวแปรภายนอก ทัศนคติต่อการศึกษาคู่และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม	.6396 (4)	.4090	17.3413***

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 10 จะเห็นได้ว่าตัวแปรภายนอก ทัศนคติต่อการศึกษาคู่ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม มีอำนาจในการทำนายสูงสุด ทัศนคติต่อการศึกษาคู่กับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม มีอำนาจในการทำนายสูงเป็นอันดับ 2 และตัวแปรภายนอกมีอำนาจในการทำนายต่ำสุด

ตอนที่ 3 ตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อได้แก่ ตัวแปรภายนอก (ประกอบด้วย เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิดและการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ) หักศคคิต่อการ ศึกษาต่อ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมและความตั้งใจในการศึกษาต่อ โดยใช้ค่าเฉลี่ยของตัวแปร หักศคคิต่อการ ศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสูง คือกลุ่มที่มีคะแนนตั้งแต่ค่าเฉลี่ยขึ้นไป และกลุ่มต่ำคือ กลุ่มที่มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย สำหรับ ความตั้งใจการศึกษาต่อ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสูง คือกลุ่มที่ให้คะแนนความตั้งใจในการ ศึกษาต่อเป็น 2 และ 3 กลุ่มกลางคือกลุ่มที่ให้คะแนนความตั้งใจในการศึกษาต่อเป็น 1, 0 และ -1 และกลุ่มต่ำคือกลุ่มที่ให้คะแนนความตั้งใจในการศึกษาต่อเป็น -2 และ -3 ดังรายละเอียด การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการศึกษาต่อกับตัวแปรภายนอก หักศคคิต่อการ ศึกษาต่อ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และความตั้งใจในการศึกษาต่อ

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า "ตัวแปรภายนอก หักศคคิ ต่อการศึกษาต่อ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมและความตั้งใจในการศึกษาต่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรร มการศึกษาต่อ" จากการทดสอบโดยใช้สถิติไคสแควร์ (χ^2) แล้วนำค่าไคสแควร์ที่ได้มาคำนวณหาค่า คี่ซีมีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 11 แสดงค่าไคสแควร์ (χ^2) และค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (γ) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรภายนอก หัตถ์คดีต่อการศึกษาต่อ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และความตั้งใจในการศึกษาต่อ กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

ตัวแปร	χ^2	γ
ตัวแปรภายนอก		
เพศ	0.0002	0.0007
ผลการเรียน	47.1329	0.3018 ***
ระดับการศึกษาของบิดามารดา	22.3225	0.2129 ***
อาชีพของบิดามารดา	6.5148	0.1169
รายได้ของครอบครัว	5.9467	0.1118
จำนวนพี่น้อง	1.2755	0.0520
ลำดับการเกิด	5.0574	0.1032
การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ	23.7386	0.2193 ***
หัตถ์คดีต่อการศึกษาต่อ	50.9998	0.3129 ***
การรับรู้ทัศนคติทางสังคม	54.6322	0.3227 ***
ความตั้งใจในการศึกษาต่อ	107.2501	0.4310 ***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 11 พบว่าตัวแปรภายนอก ซึ่งได้แก่ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .3018,

.2129 และ .2193 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาทัศนคติต่อการศึกษาคือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และความตั้งใจในการศึกษาคือ พบว่าทัศนคติต่อการศึกษาคือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมและความตั้งใจในการศึกษาคือ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .3129, .3227 และ .4310 ตามลำดับ ตารางคอนติเจนซ์ที่แสดงรายละเอียดของการวิเคราะห์โดยใช้สถิติไคสแควร์ (χ^2) แสดงไว้ใน ตาราง 15 - 25 ภาคผนวก ข.

ผลจากตาราง 11 นี้ แสดงว่าความตั้งใจในการศึกษาคือมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อสูงมาก ดังนั้นตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนาย ความตั้งใจในการศึกษาคือ (ในตาราง 3) น่าจะสอดคล้องกับตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ (ในตาราง 11) แต่เนื่องจากผลในตาราง 3 ถูกกระทบกระเทือนโดยระดับความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และรายได้ของครอบครัว

เพื่อเป็นการเปรียบเทียบผู้วิจัยได้ใช้สถิติไคสแควร์วิเคราะห์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ ดังเช่นที่แสดงในตาราง 11 แต่ใช้ตัวแปรความตั้งใจในการศึกษาคือแทนพฤติกรรมการศึกษาต่อ โดยแบ่งความตั้งใจในการศึกษาคือออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสูง คือกลุ่มที่มีความตั้งใจในการศึกษาคือสูงกว่าค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.90$) และกลุ่มต่ำคือกลุ่มที่มีความตั้งใจในการศึกษาคือต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ปรากฏว่าตัวแปรที่ความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาคืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ได้แก่ตัวแปรผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ทัศนคติต่อการศึกษาคือ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ดังแสดงในตาราง 31 ภาคผนวก ข. ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับผลที่ได้ในตาราง 11 นั่นคือผลในตารางทั้งสอง (ตาราง 11 และ 31) ระบุว่าตัวแปร ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ มีความสัมพันธ์สูงกับความตั้งใจในการศึกษาคือและกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 25 พบว่ามีนักเรียนส่วนหนึ่ง จำนวน 84 คน ที่มีความตั้งใจในการศึกษาคือสูง แต่ไม่ศึกษาต่อ เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มีความตั้งใจในการศึกษาคือสูงและศึกษาต่อ

กับกลุ่มที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ พบว่า 2 กลุ่มนี้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในตัวแปร ผลการเรียนรู้ ระดับการศึกษาของบิดามารดา การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ หัตถ์สนคคต่อการศึกษาต่อและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม (แสดงในตาราง 26 - 30 ภาคผนวก ข.) และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อต่ำแต่ศึกษาต่อ กับกลุ่มที่มีความตั้งใจต่ำและไม่ศึกษาต่อ พบว่าไม่มีตัวแปรใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรผลการเรียนรู้ ระดับการศึกษาของบิดามารดา การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ หัตถ์สนคคต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม เป็นตัวแปรที่สำคัญในการศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมในการศึกษาต่อ และเมื่อนำตัวแปรผลการเรียนรู้ ระดับการศึกษาของบิดามารดา การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ หัตถ์สนคคต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมารวมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ตัวแปรดังกล่าวตามลำดับที่กล่าวมา พบว่า ตัวแปรชุดนี้คือ ผลการเรียนรู้ ระดับการศึกษาของบิดามารดา การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ หัตถ์สนคคต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม มีอำนาจในการทำนายร้อยละ 38.29 ดังแสดงในตาราง 33 ภาคผนวก ข. ซึ่งใกล้เคียงกับการนำตัวแปรภายนอกทั้งหมดมารวมทำนาย (ตาราง 10)

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

การศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาไทย ทั้งนี้เนื่องจากเยาวชนไทยที่จบการศึกษาภาคบังคับเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นน้อยมาก กล่าวคือ ไม่ถึงครึ่งหนึ่งของประชากรในวัยนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นเขตที่รัฐให้เปล่าทางการศึกษา เพราะจะทำให้ทราบว่าตัวแปรใดบ้างเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ โดยอาศัยทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพิชเบน และไอเซน และตัวแบบทำนายพฤติกรรมของลิสกา มาร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อหาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการศึกษาต่อกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 470 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามซึ่งมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามตัวแปรภายนอก ได้แก่ เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด และที่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อการศึกษาคือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมและความตั้งใจในการศึกษาคือ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามมาตรฐานของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซนและฟิชเบิน (Aizen and Fishbein, 1980) โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) สสำรวจความเชื่อเกี่ยวกับผลของการศึกษาคือ บุคคลที่สนับสนุนและขัดขวางการศึกษาคือของนักเรียน และคำคุณศัพท์ที่แสดงถึงความรู้สึกที่มีต่อการศึกษาคือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนหนึ่งในกลุ่มประชากรจำนวน 151 คน แล้วนำคำตอบที่ได้มาจัดลำดับความถี่ แล้วคัดเลือกข้อความเชื่อและคำคุณศัพท์ที่มีความถี่สูง (ตาราง 12, 13 และ 14 ภาคผนวก) มาสร้างแบบสอบถามฉบับทดลอง

2) นำแบบสอบถามฉบับทดลอง ไปให้นักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 คน ตอบ แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามทัศนคติต่อการศึกษาคือ เท่ากับ 0.7410 และแบบสอบถามการรับรู้ทัศนคติทางสังคม เท่ากับ 0.9006 และหาค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความตั้งใจในการศึกษาคือกับทัศนคติต่อ

การศึกษาต่อและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ปรากฏว่าแบบสอบถามทัศนคติต่อการศึกษาต่อ และแบบสอบถามการรับรู้ทัศนคติทางสังคม มีค่าความเที่ยงตรง เท่ากับ .6903 และ .7189 ตามลำดับ

3) ปรับปรุงแบบสอบถามฉบับทดลองให้สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

สำหรับแบบสอบถามความตั้งใจในการศึกษาต่อเป็นแบบสอบถามที่มีเพียงข้อคำถามเดียว เพื่อวัดความตั้งใจในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ว่ามีความเป็นไปได้หรือเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง โดยครั้งแรกทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนสุดท้ายปีการศึกษา 2531 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น และติดตามสำรวจนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างอีกครั้งหนึ่งในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 ว่านักเรียนเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่ เพื่อรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมการศึกษาต่อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับความตั้งใจในการศึกษาต่อ และใช้สถิติไคสแควร์ (Chi - Square) และดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่นำเสนอต่อไปนี้ เป็นการนำเสนอเพื่อสรุปผลการวิจัยตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรภายนอกได้แก่ เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิดและการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 16.78 ตัวแปรภายนอกที่มีนัยสำคัญในการศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อ ได้แก่ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ
2. หักศนคติต่อการศึกษาต่อและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 27.42 และ 28.22 ตามลำดับ
3. หักศนคติต่อการศึกษาต่อกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 36.27
4. ตัวแปรภายนอกกับหักศนคติต่อการศึกษาต่อ สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 35.60
5. ตัวแปรภายนอกกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 33.44
6. ตัวแปรภายนอก หักศนคติต่อการศึกษาต่อและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 40.90 ตัวแปรภายนอกบางตัว คือ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และ

การมีพื้นที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ร่วมกับ ทักษะคติต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้ ร้อยละ 38.29

7. ทักษะคติต่อการศึกษาต่อกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมสามารถทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้มากกว่าตัวแปรภายนอก โดยตัวแปรชุดแรกมีอำนาจในการทำนาย ร้อยละ 36.27 และตัวแปรชุดหลังมีอำนาจในการทำนาย ร้อยละ 16.78

8. ตัวแปรภายนอก ได้แก่ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการมีพื้นที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .3018, .2129 และ .2193 ตามลำดับสำหรับทักษะคติต่อการศึกษาต่อ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมและความตั้งใจในการศึกษาต่อ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .3129, .3227 และ .4310 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่สรุปข้างต้นสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ตัวแปรภายนอกกับความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อ

จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรภายนอกซึ่งประกอบด้วยตัวแปร เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด และการมีพื้นที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ร่วมกับ สามารถทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้ เมื่อพิจารณาตัวแปรเหล่านี้ แต่ละตัวแปร พบว่า ตัวแปร ผลการเรียน รายได้ของครอบครัว และ การมีพื้นที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ สามารถทำให้มีอำนาจในการทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อค้นพบนี้เป็นผลมาจากการวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปร

ภายนอกตามลำดับข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว ในขณะที่ระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงกว่าที่รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อ แต่เนื่องจาก ระดับการศึกษาของบิดามารดาสัมพันธ์กับผลการเรียนสูง ดังนั้น การใส่ตัวแปรระดับการศึกษาของบิดามารดา ต่อจากผลการเรียน จึงไม่ทำให้อำนาจในการทำนายเปลี่ยนแปลงไปมากนัก ส่วนรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับผลการเรียนต่ำกว่า เมื่อใส่ตัวแปรรายได้ของครอบครัวลงไปเป็นอันดับที่ 4 จึงทำให้อำนาจในการทำนายเปลี่ยนแปลงไปมาก ดังนั้นผลที่พบนี้เป็นไปตามลำดับการใส่ตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูล มิใช่เนื่องมาจากระดับการศึกษาของบิดามารดาสำคัญน้อยกว่ารายได้ของครอบครัวแต่อย่างใด

- ในการวิเคราะห์ตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผู้วิจัยใช้สถิติโคสแควร์ เนื่องจากข้อมูลของพฤติกรรมการศึกษาต่อ อยู่ในระดับนามบัญญัติ ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปร ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์กับผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงใช้ความตั้งใจในการศึกษาต่อเป็นตัวแปรตาม โดยจัดแก่นักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ย คือ กลุ่มความตั้งใจในการศึกษาต่อสูง กับกลุ่มความตั้งใจในการศึกษาต่อต่ำ แล้วทดสอบด้วยสถิติโคสแควร์ เช่นเดียวกับเมื่อใช้ตัวแปรตามเป็นพฤติกรรมการศึกษาต่อ พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงกับความตั้งใจในการศึกษาต่อ คือ ตัวแปรเดียวกันกับตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ตัวแปรเหล่านี้ ได้แก่ ตัวแปร ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ (ตาราง 31 ภาคผนวก ข.) สำหรับตัวแปรความตั้งใจในการศึกษาต่อ กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ มีความสัมพันธ์กันสูง ดังนั้น ผลวิจัยนี้จึงยืนยันว่า ตัวแปรผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ เป็นตัวแปรภายนอกที่สำคัญร่วมกันในการทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อได้พอสมควร แสดงว่าตัวแปรภายนอก เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลที่พบนี้สนับสนุนแนวคิดของลิสกา (Liska, 1984) ที่เห็นว่าตัวแปรภายนอก ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรคุณลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ตลอดจนสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรสำคัญในการศึกษา ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรมของบุคคล/และสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุคคลอื่น ๆ อีกหลายท่าน เช่น คาร์เพนเตอร์และเฟลชแมน (Carpenter and Fleishman. 1978) ศึกษาพบว่า ตัวแปรผลการเรียนมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อพฤติกรรมและความตั้งใจที่จะศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยของนักเรียนเกรด 12 ในประเทศออสเตรเลีย นอกจากนี้มีผลงานวิจัยใกล้เคียงที่แสดงความสำคัญของตัวแปรภายนอกในการทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรมบางอย่าง เช่น จากการศึกษาของเดวิส (Davis. 1985) ที่พบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และความถนัดทางการเรียน เป็นตัวแปรภายนอกที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อระดับการศึกษาที่จะประสบความสำเร็จและความตั้งใจที่จะประสบความสำเร็จทางการศึกษา/และสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาของบัตเลอร์ แก้วส่อง (2531) ที่พบว่าตัวแปรสถานภาพทางสังคม ซึ่งเป็นตัวแปรโครงสร้างทางสังคมหรือตัวแปรภายนอก เป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะอธิบายความตั้งใจในการมีส่วนร่วมและพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา/กล่าวโดยสรุปก็คือ ตัวแปรภายนอกเป็นตัวแปรที่สำคัญในการศึกษาความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะในการศึกษารั้งนี้ พบว่าตัวแปรผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สำหรับตัวแปรภายนอกที่มีความสัมพันธ์สูงกับความตั้งใจในการศึกษาต่อ และ/หรือพฤติกรรมการศึกษาต่อ คือตัวแปรผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ดังนี้

ผลการเรียนกับความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าผลการเรียน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อ และพฤติกรรมการศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของคาร์เพนเตอร์และเฟลชแมน (Carpenter and

Fleishman. 1987) สุรางค์ จันทวานิช (ม.ป.ป) พล แสงสว่าง (2521) เทียมจันทร์ จากุฎญาประทีป (2523) ได้ทำการวิจัย พบว่าผลการเรียนเป็นตัวแปรที่สำคัญในการตัดสินใจของนักเรียนว่านักเรียนจะเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาหรือไม่ กล่าวคือนักเรียนที่มีผลการเรียนสูงจะมีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูง และมีพฤติกรรมศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ถึงแม้ว่าจะเป็นการศึกษาที่รัฐจัดให้ทุกคนสามารถเข้าศึกษาต่อได้เท่าเทียมกันแล้วก็ตาม

ระดับการศึกษาของบิดามารดากับความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดา เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อ และพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา (2524) นพพล คุ้มประวัติ (2517) พราวมาศ นนทยาธร (2520) พล แสงสว่าง (2521) อุดม ภูประเสริฐ (2521) ประยงค์ ชูน้อย (2521) เทียมจันทร์ จากุฎญาประทีป (2523) และสุนทร โตร์ตัน (2525) ที่พบว่าระดับการศึกษาของบิดามารดา เป็นตัวแปรที่สำคัญในการจำแนกนักเรียนที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กล่าวคือนักเรียนที่มีบิดามารดามีการศึกษาสูงจะมีความตั้งใจในการศึกษาต่อและมีพฤติกรรมการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามารดามีการศึกษาต่ำ จึงกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาเป็นตัวแปรที่สำคัญในการศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อ และพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ตัวแปรที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จรูญ พานิชย์ผลินไชย (2521) และเทียมจันทร์ จากุฎญาประทีป (2523) ที่พบว่านักเรียนที่มีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จะศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่ไม่มีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากครอบครัวไทยสมาชิกในครอบครัวมีความสนิทสนมกัน จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญและคอยช่วยเหลือในด้านการศึกษาแก่นักเรียน (สวรรณ อ่อนนาค และ

คนอื่น ๆ. 2526) จึงส่งผลถึงความตั้งใจในการศึกษาต่อ และพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 33 ภาคผนวก ข. พบว่าตัวแปรการมีพื้นที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ มีความสัมพันธ์สูงกับ จำนวนพี่น้องและลำดับการเกิด นั้นแสดงว่า ตัวแปรการมีพื้นที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับเป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อ

✓ รายได้ของครอบครัวกับความตั้งใจในการศึกษาต่อ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ารายได้ของครอบครัว เป็นตัวแปรที่สามารถทำให้อำนาจในการทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อของนักเรียนเปลี่ยนไป และผลในตาราง 33 ภาคผนวก ข. พบว่ารายได้ของครอบครัวเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาและอาชีพของบิดามารดา และสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อ แต่ผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของบิดามารดาสูงกว่าที่สัมพันธ์กับรายได้ของครอบครัว จึงทำให้พบผลเป็นเช่นนี้ แสดงว่าตัวแปรรายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดามารดา และระดับการศึกษาของบิดามารดา มีส่วนสำคัญในการศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อ แต่ในการศึกษาครั้งนี้ระดับการศึกษาของบิดามารดาสำคัญกว่าตัวแปร อาชีพของบิดามารดา และรายได้ของครอบครัว จึงพบว่าระดับการศึกษาของบิดามารดา เป็นตัวแปรภายนอกที่สำคัญในการศึกษาความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษา จึงสมควรพิจารณาตัวแปรระดับการศึกษาของบิดามารดาด้วยในการศึกษาพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความตั้งใจในการศึกษาต่อ และกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า (ตาราง 11, 15 และ 31) เพศ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อ และพฤติกรรมการศึกษาต่ออย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยเท่าที่เคยมีมา ที่พบว่าเพศเป็นตัวแปรที่สำคัญในการศึกษาพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (มานิชญ์ บุญญาบุญวัฒน์. 2524; ชูเทัญศรี วงศ์พุทธา. 2514;

พล แสงสว่าง. 2521; สำนักงานศึกษาธิการเขต 2. 2522 และสุนทร โตรัตน์. 2525) ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก เพศหญิงได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น มีสิทธิต่าง ๆ และมีอิสระเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้หญิงมีโอกาสดำเนินการศึกษาเล่าเรียนในระดับสูง และดำรงตำแหน่งสำคัญทัดเทียมกับชาย และอีกประการหนึ่ง ประชากรในการศึกษาคั้งนี้เป็น นักเรียนในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการศึกษาต่อ จึงทำให้ตัวแปรเพศลดความสำคัญลงไปในการศึกษาพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรจำนวนพี่น้องมีความสัมพันธ์ทางลบกับความตั้งใจในการศึกษาต่อ ($r = -.1191$ ตาราง 33 ภาคผนวก ข.) นั่นคือ ยิ่งนักเรียนมีจำนวนพี่น้องมาก นักเรียนจะยิ่งมีความตั้งใจในการศึกษาต่อต่ำ และในทางตรงกันข้าม ยิ่งนักเรียนมีจำนวนพี่น้องน้อย นักเรียนจะยิ่งมีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูง แต่พบว่า จำนวนพี่น้องและลำดับการเกิด เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ อย่างไรก็ตามมีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรลำดับการเกิดมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่ออย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้วย ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ เอ็ดดา เอ แทน และวรรณศิริ ปัยวิหค (2523) ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา (2514) และ ประยงค์ ชูน้อย (2521) ทั้งนี้เนื่องจากว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีโอกาสที่จะเข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้เท่าเทียมกัน เพราะเป็นการศึกษาที่รัฐจัดให้เปล่าแก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ชนบทยากจน ตัวแปรจำนวนพี่น้อง และลำดับการเกิดจึงเป็นตัวแปรภายนอกที่มีความสำคัญน้อยกว่าตัวแปรอื่น ๆ และต่างจากการศึกษาเท่าที่ผ่านมา

กล่าวโดยสรุป ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าตัวแปร ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดา มารดา และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ เป็นตัวแปรภายนอกที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช

ทัศนคติต่อการศึกษาคือและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม กับความตั้งใจในการศึกษาคือ
และพฤติกรรมทางการศึกษาคือ

จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการศึกษาคือ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถทำนายความตั้งใจในการศึกษาคือได้และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการศึกษาคือได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชเบนและไอเซนที่เชื่อว่าทัศนคติคือพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรม ทั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ แจคคาร์ล และเดวิดสัน (Jaccarl and Davidson. 1976) โพรฟฟิตและสมาร์ท (Proffitt and Smart. 1983) และ วอร์ณี จิระชุตโรจน์ (2527) ที่พบว่า ทัศนคติต่อพฤติกรรม และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม เป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรม และผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าความตั้งใจในการศึกษาคือมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการศึกษาคือ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซนและฟิชเบน (Ajzen and Fishbein. 1980) ที่เห็นว่าพฤติกรรมส่วนมากของบุคคลนั้น อยู่ภายใต้ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม จึงถือว่าความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมของบุคคลจึงเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับพฤติกรรม (Albrecht and Other. 1980 : 219) อย่างไรก็ตาม การศึกษาคือครั้งนี้พบว่า ความตั้งใจในการศึกษาคือสามารถทำนายพฤติกรรมทางการศึกษาคือได้ ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมทางการศึกษาคือในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถทำนายการศึกษาล่วงหน้าได้บางส่วน โดยศึกษาจากความตั้งใจในการศึกษาคือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงแม้ว่า ความตั้งใจในการศึกษาคือจะทำนายพฤติกรรมทางการศึกษาคือได้ส่วนหนึ่ง แต่ผลวิจัยนี้ก็แสดงความสอดคล้องกันของตัวแปรทั้งสอง กล่าวคือ ตัวแปรที่สำคัญในการศึกษาความตั้งใจในการศึกษาคือ และพฤติกรรมทางการศึกษาคือ เป็นตัวแปรคู่เดียวกัน ได้แก่ ตัวแปรผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ทัศนคติต่อการศึกษาคือ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมและพบว่าตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรดังกล่าวมีอำนาจในการทำนายความตั้งใจในการศึกษาคือร้อยละ 38.29 (ตาราง 34 ภาคผนวก ข.) ซึ่งถ้าใช้ตัวแปร

ทั้งหมด (10 ตัวแปร ตาราง 3 และตาราง 10) สามารถทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้ ร้อยละ 40.90 ซึ่งสูงกว่า 38.29 ไม่นัก จึงสมควรพิจารณาตัวแปรภายนอกอันได้แก่ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ร่วมศึกษากับตัวแปรทัศนคติต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม อันจะเป็นประโยชน์ในการวางนโยบายการดำเนินการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และเพื่อประโยชน์ในการแนะแนวการปลูกฝังทัศนคติต่อการศึกษาต่อ และให้การสนับสนุนนักเรียนให้ศึกษาต่อ ทั้งนี้เนื่องจากพบว่ากลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ กับกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงและศึกษาต่อ มีตัวแปรที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ตัวแปรผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม (ตาราง 26 - 30 ภาคผนวก ข.) จึงสมควรให้ความช่วยเหลือส่งเสริมนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ค่อยโอกาสทางการศึกษาให้มีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ที่ได้และการอภิปรายผลมาแล้วจะเห็นได้ว่า การศึกษารั้งนี้ เป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพิชเบนและไอเซน และตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา ซึ่งพบว่าตัวแปรภายนอก (เฉพาะ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ) ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมและความตั้งใจในการศึกษาต่อเป็นตัวแปรที่สำคัญในการศึกษาพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์เพื่อการศึกษาต่อ หรือการขยายการศึกษาภาคบังคับ ควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่เมื่อนักเรียนยังศึกษาในระดับประถมศึกษา เช่น การหาแนวทางในการส่งเสริมผลการเรียนของนักเรียน พัฒนาวิธีการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และรณรงค์ให้นักเรียนและผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาอันจะก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อ และสนับสนุนให้นักเรียนเข้าศึกษาต่อ ในระดับมัธยมศึกษา

2. ครูแนะแนว ควรให้คำแนะนำนักเรียนให้สนใจในการศึกษาต่อ ช่วยนักเรียนแก้ปัญหาการเรียน เพื่อให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น และควรมีการประสานงานกันระหว่างครูแนะแนวโรงเรียนประถมศึกษา และครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในการแนะแนวการศึกษาต่อแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยคำนึงถึงความสามารถของนักเรียน และให้ความช่วยเหลือส่งเสริมนักเรียนที่ค้อยโอกาสให้มีโอกาสได้ศึกษาต่อ

3. ครูประถมศึกษาควรหาวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาในด้านกรเรียน อันเป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อ และให้การสนับสนุนนักเรียนในการศึกษาต่อ และครูมัธยมศึกษาควรให้ความช่วยเหลือและติดตามนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อต่ำและมีทัศนคติต่อการศึกษาต่อต่ำแต่ได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

4. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสามารถนำแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ศึกษานักเรียนในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อความเข้าใจในตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการศึกษาต่อ และพฤติกรรมในการศึกษาต่อของนักเรียนอันจะเป็นประโยชน์ในการแนะแนวและรณรงค์ให้นักเรียนเข้าศึกษาต่อ ตลอดจนนโยบายและแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอัตราการศึกษาค่อก่อนข้างสูง (61%) จึงขอเสนอแนะให้ผู้สนใจนำไปศึกษากับกลุ่มประชากรที่มีอัตราการศึกษาค่อกำ เช่น กลุ่มประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือทำการศึกษาในระดับมหภาค เพื่อจะได้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในกลุ่มประชากรที่กว้างขึ้น
2. การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเท่านั้น ถ้าได้ศึกษาทัศนคติต่อการศึกษาค่อของผู้ปกครอง และรูปแบบการจัดการศึกษาที่ผู้ปกครองต้องการ ย่อมจะเป็นประโยชน์ในการใช้ประกอบการพิจารณารูปแบบการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองได้คั้ง
3. ควรนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกาไปศึกษาพฤติกรรมอื่น ๆ อันเป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาเพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาบุคคลและสังคม เช่น พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง พฤติกรรมการบริจาคโลหิต เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ก่อ สวัสดิพิบูลย์. "การศึกษาโดยทั่วไปของการมัธยมศึกษาในประเทศไทย," ประมวลบทความเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กุรุสภา, 2513.
- _____. "บทบาทของการศึกษาในการพัฒนาประเทศ," มิตรครู. 27(20) : 6 - 8; ตุลาคม 2528.
- ขวัญเรือน อาชวีบูลโยบล. "วิเคราะห์การศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย," คุรุศาสตร์. 13(2) : 67 - 74; ตุลาคม - ธันวาคม 2527.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบการศึกษาต่อ. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2530.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา, 2525. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2529.
- _____. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กองส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.
- จรรุญ พานิชย์ผลินไชย. โอกาสเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภทโรงเรียนสถานภาพส่วนตัว ผลการเรียนรู้ของนักเรียนในภาคเหนือ. ปรินฎยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- จันทนา นนทิก. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของนักเรียนที่มีโอกาสศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคกลาง จำแนกตามประเภทโรงเรียน. ปรินฎยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

เฉลิมเผ่า อจละนันท์. แรงจูงใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการเลือกเรียนสายอาชีพศึกษาเฉพาะโรงเรียนในกรุงเทพมหานครที่เคยใช้หลักสูตรมัธยมแบบประสม.

ปริญญาพันธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2520. อักสำเนา
ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา. ปัจจัยที่ทำให้เด็กวัยรุ่นไทยในชนบทเลือกทำงานหรือศึกษาต่อหลังการศึกษภาคบังคับ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.
อักสำเนา.

เทียมจันทร์ จากฤกษ์ญาประทีป. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อักสำเนา.

ธีระพร อูวรรณโณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

พนธ์ สัมมา. จิตลักษณะสำคัญเกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร. ปริญญาพันธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อักสำเนา.

นงนาถ สดาวโรคม. ทัศนคติในการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักเรียนไทยมุสลิมและนักเรียนไทยพุทธ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดปัตตานี. ปริญญาพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อักสำเนา.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. "การวิเคราะห์อภิมาน," เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เทคนิคการสังเคราะห์งานวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2531.

นภคล คุ้มประวดี. ความมุ่งหวังทางบิดา-มารดาในเขตชนบทไทย เกี่ยวกับการศึกษาของบุตร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อักสำเนา.

บัญญัติ แก้วส่อง. รูปแบบทางสังคม - จิตวิทยาสำหรับอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา. ปริญญาพันธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

- ประยงค์ ชูน้อย. โอกาสเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัว ผลการเรียนของนักเรียนในภาคใต้. ปรินญาพิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัครสำเนา.
- ผกาทิพย์ กระหม่อมทอง. การศึกษาเปรียบเทียบความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษา ของบุตรในเขตเมืองและชนบทของไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัครสำเนา.
- ผจงจิต อินทสุวรรณ. สถิติอนุমান. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- พล แสงสว่าง. การศึกษาองค์ประกอบในการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักเรียนไทยมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในจังหวัดยะลา. ปรินญาพิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัครสำเนา.
- พราวมาศ นนทยาธร. ความหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียน มัธยมศึกษาแบบประสม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัครสำเนา.
- มานะ รัตนโกเศศ. "มานะ ไฟเขียวขยายการศึกษาภาคบังคับอีก 3 ปี," ไทยรัฐ. 14 ธันวาคม 2531. หน้า 8.
- มานิษฐ์ บุญญานวัตร. รายงานการวิจัยความต้องการและปัจจัยในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษา ของนักเรียนไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ยะลา : สำนักงานศึกษาธิการ เขต 2, 2522.
- ยงยุทธ โคตมะ. "การมัธยมศึกษาของไทย," รามคำแหง. 10(1) : 72 - 81; ธันวาคม 2527.
- วรรณิ์ จิรชุตติโรจน์. การศึกษาทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรมและ พฤติกรรมในการใช้บริการการปรึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ใน เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัครสำเนา.

ศึกษาธิการจังหวัด, สำนักงาน. สถิติการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ปี 2529 จังหวัด

นครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด, 2529.

สถิติการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ปี 2530 จังหวัดนครศรีธรรมราช.

นครศรีธรรมราช : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด, 2530.

สงัด อุทรานันท์. สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและสภาวะเกี่ยวกับเด็กบางประการที่ทำให้เด็ก

ไม่เข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษาภาคบังคับ จังหวัดเชียงใหม่.

ปริญญาพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2513.

อัครสำเนา.

สถาพร ชันโต. โอกาสการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามประเภท

โรงเรียน สถานภาพส่วนตัว ผลการเรียนของนักเรียนในภาคกลาง. ปริญญาพันธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัครสำเนา.

แสวง ปิ่นมณี. "การขยายการศึกษาภาคบังคับ," ข่าวสารวิจัยการศึกษา. 10(6) :

5 - 6; สิงหาคม - กันยายน 2530.

สวรรค์ อ่อนนาค และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนมัธยมในเขต

การศึกษา 8. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.

สามัญศึกษา, กรม. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2531 ของคณะทำงานโครงการขยายโอกาส

ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป., 2530.

.โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ :

ม.ป.ท., ม.ป.ป.

สิทธิโชค วรานุสันติกุล. ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร,

ม.ป.ป.

ลีปพนธ์ เกตุหัต. "การจัดการศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม," การศึกษาแห่งชาติ.

17(6) : 65 - 75; สิงหาคม - กันยายน 2526.

สุนทร ไตรรัตน์. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัด

เชียงใหม่ พิชญโลก. ปริญญาพันธ์ กศ.ม. พิชญโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พิชญโลก, 2525. อัครสำเนา.

- สุรางค์ จันทวานิช. รายงานการวิจัยเรื่องโอกาสการเข้าศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น :
กรุงเทพฯ : กุรุสภา, ม.ป.ป.
- สุวิมล กาญจนะโกมล. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมกับโอกาสทางการเข้ารับการศึกษาของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2524. อักสำเนา.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- อุคม ภูประคิษฐ์. โอกาสเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัว และผลการเรียนของนักเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อักสำเนา.
- เอ็ดดา เอ. แทน และวรรณศิริ บัณฑิต. รายงานการวิจัยการกระจายการศึกษาในระดับโรงเรียนในประเทศไทย : วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าเรียนของเด็กในวัยต่าง ๆ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.
- Ajzen, Icek and Martin Fishbein. Understanding Attitude and Predicting Social Behavior. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1980.
- Albrecht, Stan L., Darwin L. Thomas and Frence A. Chadwich. Social Psychology. New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1980.
- Carpenter, Peter G. and John A. Fleishman. "Linking Intentions and Behavior : Australians Students College Plans and College Attendance," American Educational Research Journal. 24(1) : 79 - 105; Spring, 1987.
- Davis, Richard A. "Social Structure, Belief, Attitude, Intention and Behavior : A Portial Test of Liska's Revisions," Social Psychology Quarterly. 48(1) : 89 - 93; 1985.

^{309, 38, 19, 1975}
 Fishbein, Martin and Icek Ajzen. Belief, Attitude, Intention and Behavior : An Introduction to Theory and Research. New York : Addison-Wesley Publishing Company, 1975.

Jaccard, J.J. and A.R. Davidson. "Toward and Understanding of Family Planning Behaviors : An Intial Investigation," Journal of Applied Social Psychology. 5 : 910 - 923; 1972.

^{309, 38, 19, 1975}
 Liska, Allen A. "Critical Examination of Causal Structure of The Fishbein/Ajzen Attitude-Behavior Model," Social Psychology Quarterly. 47(1) : 61 - 74, 1984.

Pomazal, R.J. and Jaccard, J.J. "An International Approach to Altruistic Behavior," Journal of Personality and Social Psychology. 33 : 317 - 326, 1976.

Venokur, D.R.D. "Family Planning, Decision Making, Attitude, Beliefs and Behavioral Intentions," Dissertation Abstracts International. December : 4069-A; 1975.

ภาคผนวก ก.

แบบสำรวจขั้นต้น ตารางความถี่และแบบสอบถาม

แบบสำรวจ

การศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา

แบบสำรวจฉบับนี้ต้องการให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ในระดับมัธยมศึกษา โดยพยายามตอบให้มากที่สุด และเป็นไปตามความจริง ความเชื่อ และความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. การเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา จะเป็นผลให้เกิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง (ทั้งด้านดีและไม่ดี)

1.	6. ....
2.	7. ....
3.	8. ....
4.	9. ....
5.	10. ....

2. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สนับสนุนให้นักเรียนเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา ได้แก่

1.	5. ....
2.	6. ....
3.	7. ....
4.	8. ....

3. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ชักชวนไม่ให้นักเรียนเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา ได้แก่

1.	5. ....
2.	6. ....
3.	7. ....
4.	8. ....

4. การศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาเป็นสิ่งที่ ..... (ตอบสั้น ๆ)

1.	5. ....
2.	6. ....
3.	7. ....
4.	8. ....
5.	9. ....
6.	10. ....

ขอบคุณในความร่วมมือ

ตาราง 12 แสดงความถี่ของข้อความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลการศึกษาคู่ในระดับมัธยมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 151 คน

กลุ่มความเชื่อ	ข้อความเชื่อเด่นชัด	ความถี่
1 ด้านความรู้วิชาการ	1 ทำให้มีความรู้มากขึ้น	123*
	2 เรียนรู้ประสบการณ์ในชีวิต	20*
	3 นำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน	15*
	4 ทำให้ไม่โง่เขลา	5
	5 เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ	5
	6 นำความรู้ไปประกอบอาชีพ	3
	7 ทำให้อ่านหนังสือออก	2
2 ด้านสังคม	8 ทำให้มีเพื่อนมากขึ้น	77*
	9 เสียค่าใช้จ่ายและสิ้นเปลืองมากขึ้น	19*
	10 รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคม	15*
	11 มีกริยามารยาทดีขึ้น	11*
	12 มีเงินไปใช้จ่ายในโรงเรียนมากขึ้น	5
	13 รู้จักรับผิดชอบตัวเอง	4
	14 ทำให้พ่อแม่ภูมิใจ	3
	15 ไม่ถูกฉ้อโกง	3
	16 ได้เปลี่ยนบรรยากาศ	2
	17 ได้มีความสนุกสนาน	2
3 ด้านการงาน	18 สามารถหางานทำได้ง่ายขึ้น	62*
	19 จบแล้วหางานทำไม่ได้	8
	20 ไม่ยากลำบากต่อการหางาน	5
	21 ทำงานไม่เป็น	3
	รวม	392

* ข้อความเชื่อที่ได้รับคัดเลือก

ตาราง 13 แสดงความดีค่าคุณศัพท์ที่แสดงถึงความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อการศึกษาคือในระดับมัธยมศึกษาของ
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 151 คน

ลำดับที่	ค่าคุณศัพท์	ความถี่
1	ดี	136
2	ให้ความรู้	63
3	มีประโยชน์	17
4	ประสบความสำเร็จ	16
5	ให้ประสบการณ์	15
6	สิ้นเปลือง	8
7	ไม่ดี	6
8	แก้ปัญหาได้	2
	รวม	263

ตาราง 14 แสดงความถี่ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใกล้ชิดที่มีอิทธิพลต่อแนวรศึกษาคือในระดับมัธยมศึกษา
ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 151 คน

ลำดับที่	บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใกล้ชิด	ความถี่
1	พ่อ	148
2	แม่	147
3	พี่	102
4	น้ำ	87
5	ครู-อาจารย์	59
6	ตา-ยาย	53
7	ลุง-ข้าง	50
8	เพื่อน ๆ	47
9	ปู่-ย่า	45
10	อา	39
11	น้อง	25
12	เพื่อนบ้าน	5
13	ทวด	2
รวม		809

แบบสำรวจตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ .....โรงเรียน .....

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง และเติมข้อความในช่องว่างที่เว้นไว้

1. เพศ ชาย หญิง

2. ผลการเรียนเทอมที่ผ่านมาของนักเรียน

ระดับผลการเรียนกลุ่มทักษะ .....

กลุ่ม สลน. ....

กลุ่ม สปช. ....

กลุ่ม กพอ. ....

กลุ่ม ปสพ. ....

3. ระดับการศึกษาของบิดามารดา

☐	1. ไม่จบชั้นป.4
☐	2. จบ ป.4 แต่ไม่จบ ม.ศ.3 (ม.3)
☐	3. จบ ม.ศ.3 (ม.3) แต่ไม่จบ ม.ศ.5
☐	4. จบ ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า เช่น ปวช.,ป.ม,ปกศ.ต้น
☐	5. จบอนุปริญญา หรือเทียบเท่า เช่น ป.ม,ปกศ.สูง,ปวส.
☐	6. จบปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพของบิดามารดาที่ทำรายได้ให้แก่ครอบครัวมากที่สุด

☐	1. รับราชการ
☐	2. ค้าขายธุรกิจ
☐	3. เกษตรกรรม
☐	4. รับจ้าง

5. รายได้ของครอบครัว ต่อเดือน

1. ไม่เกิน 1,000 บาท
2. สูงกว่า 1,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,500 บาท
3. สูงกว่า 2,500 บาท แต่ไม่เกิน 4,000 บาท
4. สูงกว่า 4,000 บาท แต่ไม่เกิน 5,500 บาท
5. สูงกว่า 5,500 บาท

6. จำนวนพี่น้องของนักเรียน (รวมทั้งนักเรียนด้วย)

1. 1 - 3 คน
2. 4 - 6 คน
3. 7 คนขึ้นไป

7. นักเรียนเป็นบุตร

1. คนโต
2. คนกลาง
3. คนสุดท้อง
4. บุตรคนเดียว

8. นักเรียนมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่า การศึกษาภาคบังคับ (ป.6) หรือไม่

1. มี
2. ไม่มี

ตอนที่ 2 แบบสำรวจความตั้งใจในการเรียนต่อ หัตถ์คติต่อการศึกษาต่อและการรับรู้อุปสรรคทาง
ทางสังคม

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วระบุว่านักเรียนมีความรู้สึกนึกคิด
เกี่ยวกับข้อความนี้อย่างไร โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงเหนือช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน
เพียงข้อความละ 1 เครื่องหมาย

ภาคผนวก ข.

ตารางวิเคราะห์

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงเพศของนักเรียน

เพศ	พฤติกรรมการศึกษาต่อ		รวม	χ^2
	นักเรียนที่ศึกษาต่อ	นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ		
ชาย	136	85	221	.00022
หญิง	152	97	249	
รวม	288	182	470	

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนเมื่อพิจารณาถึงผลการเรียนของนักเรียน

ผลการเรียน	พฤติกรรมการศึกษาต่อ		รวม	χ^2
	นักเรียนที่ศึกษาต่อ	นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ		
สูง	136	33	169	47.1329**
กลาง	124	104	228	
ต่ำ	28	45	73	
รวม	288	182	470	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึง ระดับการศึกษาของบิดามารดา

ระดับการศึกษาของบิดามารดา	พฤติกรรมการศึกษาต่อ		รวม	χ^2
	นักเรียนที่ศึกษาต่อ	นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ		
ต่ำกว่า ป. 4	17	34	51	22.3225**
ป. 4 แต่ไม่จบ ม.ศ. 3	245	141	386	
ม.ศ. 3 แต่ไม่จบ ม.ศ. 5	14	5	19	
สูงกว่า ม.ศ. 5	12	2	14	
รวม	288	182	470	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนเมื่อพิจารณาถึงอาชีพของบิดามารดา

อาชีพของบิดามารดา	พฤติกรรมการศึกษาต่อ		รวม	χ^2
	นักเรียนที่ศึกษาต่อ	นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ		
รับราชการ	14	2	16	6.5148
ค้าขายธุรกิจ	14	12	26	
เกษตรกร	228	141	369	
รับจ้าง	32	27	59	
รวม	288	182	470	

ตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	พฤติกรรมการศึกษาต่อ			χ^2
	นักเรียนที่ศึกษาต่อ	นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ	รวม	
ไม่เกิน 1000 บาท	94	61	115	5.9467
สูงกว่า $1000 \leq 2500$	91	73	164	
สูงกว่า $2500 \leq 4000$	51	26	77	
สูงกว่า $4000 \leq 5500$	27	13	40	
สูงกว่า 5500 บาท	25	9	34	
รวม	288	182	470	

ตาราง 20 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงจำนวนพี่น้อง

จำนวนพี่น้อง	พฤติกรรมการศึกษาต่อ			χ^2
	นักเรียนที่ศึกษาต่อ	นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ	รวม	
1 - 3 คน	85	46	131	1.2755
4 - 6 คน	134	86	220	
7 คนขึ้นไป	69	50	119	
รวม	288	182	470	

ตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงลำดับการเกิด

ลำดับการเกิด	พฤติกรรมการศึกษาต่อ			χ^2
	นักเรียนที่ศึกษาต่อ	นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ	รวม	
คนโต	63	42	105	5.0574
คนกลาง	142	102	244	
คนสุดท้อง	80	38	118	
บุตรคนเดียว	3	-	3	
รวม	288	182	470	

ตาราง 22 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ

พี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ	พฤติกรรมการศึกษาต่อ			χ^2
	นักเรียนที่ศึกษาต่อ	นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ	รวม	
มี	169	64	233	23.7386**
ไม่มี	119	118	237	
รวม	288	182	470	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงทัศนคติต่อการศึกษาต่อ

ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ	พฤติกรรมการศึกษาต่อ			χ^2
	นักเรียนที่ศึกษาต่อ	นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ	รวม	
สูง	220	79	299	50.9998**
ต่ำ	68	103	171	
รวม	288	182	470	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 24 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงการรับรู้ทัศนคติทางสังคม

การรับรู้ทัศนคติทางสังคม	พฤติกรรมการศึกษาต่อ			χ^2
	นักเรียนที่ศึกษาต่อ	นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ	รวม	
สูง	201	63	264	54.6322**
ต่ำ	78	119	206	
รวม	288	182	470	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 25 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อพิจารณาถึงความตั้งใจในการศึกษาต่อ

ความตั้งใจในการศึกษาต่อ	พฤติกรรมการศึกษาต่อ			χ^2
	นักเรียนที่ศึกษาต่อ	นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ	รวม	
สูง	258	84	342	107.2501**
กลาง	22	60	82	
ต่ำ	8	38	46	
รวม	288	182	470	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 26 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงและศึกษาต่อ กับกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ เมื่อพิจารณาถึงผลการเรียน

ความตั้งใจในการศึกษาต่อกับพฤติกรรมในการศึกษาต่อ	ผลการเรียน				χ^2
	สูง	กลาง	ต่ำ	รวม	
ความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงและศึกษาต่อ	22 (8.5%)	111 (43.0%)	125 (48.4%)	258 (100%)	21.4592**
ความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ	14 (16.7%)	53 (63.1%)	17 (20.2%)	84 (100%)	
รวม	36	164	142	342	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 27 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงและศึกษาต่อกับกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาของบิดามารดา

ความตั้งใจในการศึกษาต่อกับ พฤติกรรมการศึกษาต่อ	ระดับการศึกษาของบิดามารดา				รวม	χ^2
	< ป.4,	ป.4 < มศ.3,	มศ.3 < มศ.5,	มศ.5 ขึ้นไป		
ความตั้งใจในการศึกษาต่อสูง และศึกษาต่อ	14 (5.4%)	219 (84.9%)	13 (5.0%)	12 (4.7%)	258 (100%)	12.3702 **
ความตั้งใจในการศึกษาต่อสูง แต่ไม่ศึกษาต่อ	14 (16.7%)	66 (78.6%)	3 (3.6%)	1 (1.2%)	84 (100%)	
รวม	28	285	16	13	342	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 28 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงและศึกษาต่อ กับกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ เมื่อพิจารณาถึงการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยม

ความตั้งใจในการศึกษาต่อกับพฤติกรรมในการศึกษาต่อ	การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยม			χ^2
	มี	ไม่มี	รวม	
ความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงและศึกษาต่อ	159 (61.6%)	99 (38.4%)	258 (100%)	8.3606 **
ความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ	36 (42.9%)	48 (57.1%)	84 (100%)	
รวม	195	147	342	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 29 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงและศึกษาต่อกับกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ เมื่อพิจารณาถึงทัศนคติต่อการศึกษาต่อ

ความตั้งใจในการศึกษาต่อกับพฤติกรรมในการศึกษาต่อ	ทัศนคติต่อการศึกษาต่อ			χ^2
	ต่ำ	สูง	รวม	
ความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงและศึกษาต่อ	53 (20.5%)	205 (79.5%)	258 (100%)	13.7119**
ความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ	35 (41.7%)	49 (58.3%)	84 (100%)	
รวม	88	254	342	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 30 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงและศึกษาต่อกับกลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ เมื่อพิจารณาถึงการรับรู้ทัศนคติทางสังคม

ความตั้งใจในการศึกษาต่อกับพฤติกรรมในการศึกษาต่อ	การรับรู้ทัศนคติทางสังคม			χ^2
	ต่ำ	สูง	รวม	
ความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงและศึกษาต่อ	69 (26.7%)	189 (73.3%)	258 (100%)	14.5906**
ความตั้งใจในการศึกษาต่อสูงแต่ไม่ศึกษาต่อ	42 (50.0%)	42 (50.0%)	84 (100%)	
รวม	111	231	342	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 31 แสดงค่าไคสแควร์ (χ^2) และค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (γ) เมื่อใช้ตัวแปรภายนอก หักเหน็ดต่อการศึกษาคือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมและพฤติกรรมการศึกษาต่อศึกษาความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาคือ

ตัวแปร	χ^2	γ
ตัวแปรภายนอก		
เพศ	1.7175	0.0603
ผลการเรียน	34.7305	0.0262 ***
ระดับการศึกษาของบิดามารดา	12.5424	0.1612 ***
อาชีพของบิดามารดา	1.9945	0.0650
รายได้ของครอบครัว	6.2169	0.1143
จำนวนพี่น้อง	2.7689	0.0765
ลำดับการเกิด	1.1377	0.0541
การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ	26.7473	0.2321 ***
ทัศนคติต่อการศึกษาคือ	59.8824	0.3362 ***
การรับรู้ทัศนคติทางสังคม	64.2985	0.3469 ***
พฤติกรรมการศึกษาต่อ	103.9637	0.4256 ***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 32 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตามตัวแปรพฤติกรรมการศึกษาต่อ เพศ ผลการเรียนรู้ ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิดและการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ

ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง				รวม	ร้อยละ
	ศึกษาต่อ		ไม่ศึกษาต่อ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1 พฤติกรรมการศึกษาต่อ	288	61.3	182	38.7	470	100
2 เพศ						
ชาย	136	61.5	85	38.5	221	47.0
หญิง	152	61.0	97	39.0	249	53.0
3 ระดับการศึกษาของบิดามารดา						
ต่ำกว่าป. 4	17	33.3	34	66.7	51	10.9
จบ ป. 4 แต่ไม่จบ มศ. 3	245	63.5	141	63.5	386	82.1
จบ มศ. 3 แต่ไม่จบ มศ. 5	14	73.5	5	26.3	19	4.0
จบ มศ. 5 ขึ้นไป	12	85.5	2	14.3	14	3.0
4 อาชีพของบิดามารดา						
รับราชการ	14	87.5	2	12.5	16	3.4
ค้าขายธุรกิจ	14	53.8	12	46.2	26	5.5
เกษตรกร	228	61.8	141	38.2	369	78.5
รับจ้างต่าง ๆ	32	54.2	27	45.8	58	12.6

ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง				รวม	ร้อยละ
	ศึกษาต่อ		ไม่ศึกษาต่อ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5 รายได้ของครอบครัว						
ไม่เกิน 1,000 บาท	94	60.6	61	39.4	115	33.0
สูงกว่า 1,000 2,500	91	55.5	73	44.5	164	34.9
สูงกว่า 2,500 4,000	51	66.2	26	33.8	77	16.4
สูงกว่า 4,000 5,500	27	67.5	13	32.5	40	8.5
สูงกว่า 5,500 บาท	25	73.5	9	26.5	34	7.2
6 จำนวนพี่น้อง						
1 - 3 คน	85	64.9	46	35.1	131	27.9
4 - 6 คน	134	60.9	86	39.1	220	46.8
7 คนขึ้นไป	69	58.0	50	42.1	119	25.3
7 ลำดับการเกิด						
บุตรคนโต	63	60.0	42	40.0	105	22.3
บุตรคนกลาง	142	58.2	102	41.8	244	51.9
บุตรคนสุดท้อง	80	67.8	38	32.2	118	25.1
บุตรคนเดียว	3	100	-	-	3	.6
8 การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่า						
การศึกษามากมั่งคั่ง						
มี	169	72.5	64	50.2	233	49.6
ไม่มี	119	27.5	118	49.8	237	50.4

ตาราง 33 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Intercorrelation) ผลการเรียน (GPA) ระดับการศึกษาของบิดามารดา (ED) อาชีพของบิดามารดา (OC) รายได้ของครอบครัว (INC) จำนวนพี่น้อง (NOB) ระดับการเกิด (BOR) การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ (NBS) การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (SN) ทัศนคติต่อการศึกษาคือ (AB) และความตั้งใจในการศึกษาคือ (INT)

	GPA	ED	OC	INC	NOB	BOR	NBS	SN	AB	INT
GPA		.2056***	-.0401	-.0583	-.1228**	.0538	-.1323*	.3555***	.3441***	.2862***
ED			-.4233***	.1882***	-.1133**	-.0107	-.0656	.1647***	.0964*	.1687***
OC				-.2309***	.0572	-.0323	.0340	-.0117	-.0230	-.0632
INC					-.0301	.1227**	-.0761*	.0495	-.0456	.1196**
NOB						.1343**	-.1749***	-.0809*	-.0537	-.1191**
BOR							-.3772***	.0292	.0273	.0410
NBS								-.2374***	-.1148***	-.2307***
SN									.5335***	.5312***
AB										.5234***
INT										

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 34 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ตัวแปรผลการเรียน ระดับการศึกษาของ บิดามารดา การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษามัธยมศึกษา ทักษะคิดต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อ

ตัวพยากรณ์ความตั้งใจในการศึกษาต่อ	R	R ²	F
ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษามัธยมศึกษา ทักษะคิดต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม	.6188	.3829	40.9500***

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสมศรี ชูส่งแสง
เกิดวันที่	26 เมษายน 2504
สถานที่เกิด	อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 44 หมู่ 2 ตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80170
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนแหลมราชูร์บำรุง อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80170
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2520 จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2522 จบประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นต้น จากวิทยาลัยครู นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2526 จบปริญญาตรี กศ.บ วิชาเอกสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา รหัส 2271101 พ.ศ. 2532 จบปริญญาโท วท.ม. สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รหัส 301995370
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2526 - 2527 อาจารย์ 1 โรงเรียนวัดบางชวน ส.ป.จ. พัทลุง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2528 - ปัจจุบัน อาจารย์ 1 โรงเรียนแหลมราชูร์บำรุง กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ